

Türi Rahvaleht

LÜHIDALT

Kohtumiste kolmapäevad jätkuvad

Kevadel alanud ja suvel pausil olnud kohtumiste kolmapäevad jätkuvad sügisel. Esimene Türi linna 100. sünnipäevale pühendatud kohtumine on kavas 21. oktoobril algusega kell 18 Türi kultuurikeskuses. Sedakorda on vestlema kutsutud vibuperekond Jäätma ehk siis Maarika, Lisell ja Robin. Öhtut juhib Teet Reier.

Ettevõtjaid oodatakse ümarlauale

21. oktoobril 2026 kell 10-13.30 Türi valla ettevõtjate ümarlaud Oisu biogaasijaamas ja Oisu rahvamajas. 10-10.50 Oisu biogaasijaama külastus. 11-12 Oisu rahvamajas OÜ Estonia edasistest arenguplaanidest, Martin Paukson. 12-13 Vaba vestlusring, osaleb Türi vallavanem, saab küsida küsimusi otse vallavanemalt. 13-13.30 Kerge lõunasöök (salatipokaal, soolane ja magus pirukas, kohv, tee, vesi). Palun enda osalemisest anda teada e-posti aadressil Yllar.Vahtramae@tyri.ee hiljemalt 15. oktoobril 2026

AS Konesko jätkab Türi spordiklubide liidu toetamist

Konesko ja Türi spordiklubide liit jätkavad koostööd, mille tulemusena toetab Konesko Türi piirkonna spordielu ja kohalikke spordiklube järgmise viie aasta jooksul. Pikaajalise koostöö eesmärk on aidata kaasa, et Türi piirkonnas oleks jätkuvalt head võimalused sportimiseks, liikumiseks ja noorte sporditegevuseks. Konesko toetus aitab Türi spordiklubide liidul panustada spordirajatiste, spordialade arengusse ning toetada klubide ja sportlaste igapäevast tegevust. Konesko ja Türi spordiklubide liidu koostöö jätkub 2031. aastani. Toetus suunatakse Türi valla piirkonna sporditegevuse ja spordiklubide toetamiseks vastavalt Türi spordiklubide liidu vajadustele ja kokkulepitud eesmärkidele.

Algab mälumänguhooaeg

Reedel, 2. oktoobril alustab Türi kultuurikeskuses taas Lõuna-Järvamaa lahtine mälumängusari. Hooaeg koosneb seitsmet etapist, mis toimuvad iga kuu esimesel reedel algusega kell 19. Sarja korraldab KSK Alem ja küsimused koostab Alar Särgava.

JÄRGMINE
TÜRI RAHVALEHT
ILMUB 6. NOVEMBRIL

Jooksupäev tõi linna ligi tuhat jooksjat

27. septembril toimunud 44. Viking Window Paide-Türi rahvajooksu pühapäev oli Türi jaoks tegus spordipäev. Türi staadion ja linnatänavad täitusid hommikul laste, jooksjate ning kaasaelajatega. Päeva lõpetas Paides alanud 13,6 kilomeetri pikkuse rahvajooksu finiš Türi staadionil. Türi võistluspäeva alustasid kõige nooremad. Kolmel lastejooksul oli kokku 554 registreerunud. 450 meetri, ühe kilomeetri ja kahe kilomeetri distantsid pakkusid võimaluse rajale tulla nii esimest korda võistlevatel lastel kui ka juba kogenumatel noortel jooksjatel. Pärast lastejookse jätkus päev Türi linnajooksuga. Viiekilomeetrisele distantsile oli registreerunud 980 jooksjat, mis tegi sellest ühe nädalavahetuse suurema osalejate arvuga jooksu. FOTOD: TEET REIER

Türi valla aukodanikuks nimetati perearst Toomas Tamm

Türi vallavolikogu nimetas 24. septembril 2026 Türi valla aukodanikuks perearsti ja Türi tervisekeskuse juhataja Toomas Tamme, tunnustades tema pikaajalist pühendunud tööd kohalike inimeste tervise heaks ning panust valla arengusse. Toomas Tamme igapäevane arstitöö on käinud käsikäes kohaliku tervishoiu arendamisega. Patsientide vastuvõtu kõrval on ta seisnud selle eest, et valla elanikele oleks kodukohas kättesaadav asjatundlik ja järjepidev arstiabi. Tema eestvedamisel on Türi tervisekeskuse arengus olnud kesksel kohal patsiendi vajadused, inimlik suhtumine ja tervishoiutöötajate koostöö. Oluline tähis selles töös oli uue tervisekeskuse valimine 2019. aastal. Hoone koondas ühe katuse alla perearstid ja mitmed teised kohalikele elanikele vajalikud tervishoiuteenused ning lõi paremad tingimused nii patsientidele kui ka töötajatele. Uue keskuse avamine oli aastaid kestnud ettevalmistuste ja ühise töö tulemus. Silmapaistva panuse eest perearstikeskuse loomisest pälvis Toomas Tamm 2020. aastal Türi valla kuldse aumärgi. Keskuse arendamine ja arstiabi kättesaadavuse parandamine on jätkunud ka järgnevatel aastatel.

Arstiabi kättesaadavust on aidanud parandada ka Toomas Tamme juhtimisel arendatud koostöö Järvamaa haiglaga. See on laiendanud kohalike elanike võimalusi saada vajalikku abi kodu lähedal ning aidanud tagada ravi järjepidevust. Tema panus koduvalla arengusse ulatub tervishoiust kaugemale. Türi vallavolikogu endise liikmena on Toomas Tamm osalenud kohaliku elu puudutavate otsuste tegemisel ja valla arengu suunamisel. Nii arsti kui ka kogukonna liikmena on teda iseloomustanud hoolivus, väarikus ja kõrged eetilised põhimõtted. Aukodaniku nimetusega tunnustab Türi vald Toomas Tamme pikaajalist tööd, mille mõju avaldub nii inimeste igapäevases heaolus kui ka kohaliku arstiabi arengus. Türi valla aukodaniku nimetus antakse erilise aus-tusavaldusena vallale osutatud väljapaistvate teenete eest. Aukodaniku nimi ja teenete kirjeldus kantakse valla auraamatusse ning nimetusega kaasnev vapi-märk antakse Toomas Tammele üle 22. oktoobril kell 19 Türi kultuurikeskuses toimuval Türi valla 9. aasta-päeva aktusel. TR

TOIMETAJALT

Sajad ja tuhanded kohtusid jooksurajal

Läksin mina Türi linnajooksule. Valetan, sõitsin autoga. Ja mitte jooksmas, vaid mõnda pildiklõpsu tegema. Enne sihtkohta pidas kinni politsei ja soovis kainust mõõta. Uurisin, kas jooksmine on keelatud. Vajavad kainusekontrolli. „Kindlasti, pehmete jalgadega kaugel ei jõua,“ vastas ta. Tõesti, tuhanded, kes sellel pühapäeval Türi staadionilt viiekilomeetrisele jooksu- või kõnniringile asusid, tundusid kõik kindlalt jalul püsimat. Alles jooksu lõppedes kadusid paaril kiiremal jalal alt, need olid endast sedakorda lihtsalt kõik andnud.

Mõned nädalad varem käisin kõnnirajal. Türi oleid kogunenud Eesti reumaliidu eestvedamisel umbes kolmsada huvilist osalemaks traditsioonilisel kõnnipäeval. Kes soovis, sai teha väikese tiiru, kellel soovi, sai minna ka pikemale ringile ümber uueneva ümbrusega tehisejärve. Käimistiirude juhendajad tegid ka giiditööd. Kuna tegu polnud võistlusega, sai osalejatele poetada mõne toreda teadmise kodulinna kohta. Kuulasid ja ka kiideti. Kena, vaikne, roheline linn on siin teil. Kiitus tegi pai küll.

Käisin komisjonis. Seal räägiti maaelust ja seltsitegevusest. Ei tehtud pai. Muresid on rohkem kui rõõme. Pakkusin, et katsume mõne rõõmu ka leida. Vähemalt üritame. Käime järgmisel aastal mõõda valda ning uurime, mis maal ja külates toimub. Kui keegi teab, kust alustada või mida vaadata-uurida, andke julgelt märku.

Selle lehe vahel on ka üks tore lisaleht, mis annab ülevaate Oisu kandi inimeste toimetamistest. Jutt käib kunagisest Alliku vallast, Oisu vallast ja Oisu kultuuri ja arengu seltsi ettevõtmistest. Kõik täitsa toredad asjad. Novembris tuleb ka suur pidu ja ajalooõhtud Oisu rahvamajas. Näed, juba miskit positiivset leitud!

Tore oli ka tavapäraselt Tõrvaaugus metsa- ja matkapäeval. Nagu ikka jäi vihm hommikul järele ja andis osalejatele sajuvaba päeva metsas seiklemiseks. Samal päeval oli ka üleriigiline maal elamise päev, mille käigus, nagu öeldud, sai meil ka metsa minna. Seenä muideks on, soovitatav on korjata söödavaid.

Ja siis, oh imet! Oktoobri keskel tähistab ilusat ja ümmargust tähtpäeva Väätsa eakate selts Ristikhein. Ka nende tegevustest leiab selles lehes ülevaate. Mõelda vaid: viiskümmend viis aastat toimekat tegutsemist. Palju õnne ja ikka vapralt edasi! Edasi kiirustab ka Türi vald, kellel saab viimasest liitumisest mõõda juba üheksa aastat - jälle pidu. Saavad kuld- ja hõbedased aumärgid rinda ja tunnustatakse tänavust aukodanikku Toomas Tamme.

Peaaegu oleks meelest maha läinud. Oktoobri alguses on ka meie haridustöötajatele mõeldud pidu ja tublimade tunnustamine. Eks järgmises lehes sellest juba lähemalt. Hetkel on see saladus, või siis ütleme, et kui mõni teabki, siis mina mitte.

Kaunist alanud sügist!

TEET REIER

NÄDALA PILT

12. septembril toimus Türi linnajooksul ja Järvamaa reumaseltsi korraldatud käimispäev. Käimispäevale oli ennast kirja pannud üle kolmesaja osaleja, neist ligi kolmkümmend lätist. Osalejad said valida ühe ja kolmekilomeetrise kõnniraja vahel, tegeleda loovteraapiaga, tutvuda erinevate tervisetoodetega, mängida kõnnijalgpalli jne.

17. septembril avanes Türi kultuurikeskuse galeriis nelja kunstniku grupinäitus. Oma töid esitlevad Kaisa Puustak, Illimar Paul, Mari Roosvalt ja Marje Üksine. Näitus jääb avatuks 16. oktoobrini.

FOTOD: TEET REIER

Türi vallavanema pöördumine lapsevanemate poole

Head Türi valla lapsevanemad!

Palume vabandust nende perede ees, kelle lapse kooli- või kojusõit jäi korraldamata või kellele pakutud lahendus ei vastanud lapse sõiduvajadusele. Samuti vabandame, et teave koolitranspordi ja sõiduaegade kohta jõudis peredeni hilinemisega ning osa pöördumisi jäi vastuseta või tuli vastust liiga kaua oodata.

Lapse sõiduvõimaluse leidmine ei oleks tohtinud jääda teie õlule. Toimiva koolitranspordi korraldamine ja peredele õigel ajal info andmine on vallavalitsuse ülesanne.

Me ei jõudnud neljaks õppeaastaks kavandatud koolitranspordi hankemenetlust kooliaasta alguseks lõpule viia. Seetõttu pidime korraldama ajutise lahenduse.

Praeguseks on meile teadaolevate sõiduvajaduste jaoks transport korraldatud. Ajutised veolepingud kehtivad 31. oktoobrini 2026.

Kui teie lapse sõidumure on endiselt lahendamata.

Kui lapse kooli- või kojusõit on korraldamata, senine lahendus ei toimi, sõiduajad ja peatused on ebaselged või teie varasem pöördumine on jäänud vastuseta, palun pöörduge minu poole.

Kirjutage aadressil vallavalitsus@tyri.ee ja märkige kirja teemaks „Vallavanem Sulo Särkinenile: koolitransport“. Võtan isiklikult enda korraldada, et teie pöördumisega tegeletaks ja saaksite sisulise vastuse.

Kui olete vallale juba kirjutanud, edastage võimalusel senine kirjavahetus. Kogu olukorda ei ole vaja uuesti kirjeldada.

Vajaduse korral lisage kool, sõidusuund, pealetuleku koht ja vajalik kellaaeg. Lapse isikuandmeid palun avalikku kommentaari mitte lisada.

Meie vastus peab andma teile selguse, kuidas ja millises kuupäevast laps sõita saab ning kelle poole pöörduda, kui sõiduga tekib tõrge.

Uute koolitranspordi marsruutide kavandamisel arvestame ka olemasolevate ühistranspordiühendustega. Kui nende marsruudid ja sõiduajad sobivad laste kooli- ja kojusõiduks, ei ole vaja samale suunale eraldi koolibussiliini lisada. Nii saame kasutada valla raha otstarbekamalt ja otsida võimalusi täiendavateks õhtusteks väljumisteks, näiteks Türi-Väätsa suunal. Soovime, et lastel oleks võimalik pärast koolipäeva osaleda Türi huviringides, käia muusikakoolis või sporditreeningutel ning seejärel koju sõita. Täiendavate väljumiste kohta ei ole veel otsust tehtud.

Miks selline olukord tekkis?

Kavandasime koolitranspordi hanke neljaks õppeaastaks. Nii pikaks perioodiks korraldasime hanget esimest korda, kuid selle ettevalmistamine ja läbiviimine jäid kooliaasta algusele liiga lähedale. Me ei jõudnud menetlust õigeks ajaks lõpule viia. Et korraldada koolitransport alates 1. septembrist, viisime läbi ajutise väikehanke ja sõlmisime vedajatega kahekuulised lepingud.

Hankemenetluse ajal ja pärast pakumuste esitamise tähtaega laekus lapsevanematelt täiendavaid sõidusoove. Selgus, et kavandatud marsruudid ja sõiduplaanid vajavad veel muudatusi, et vastata laste tege-

likule transpordivajadusele. Pärast pakumuste esitamise tähtaja möödumist ei olnud neid muudatusi käimasolevas menetluses enam võimalik teha.

Seetõttu tunnistasime 8. septembril pikaajalise hankemenetluse kehtetuks ja asusime uut hanget ette valmistama.

Kooliaasta alguseks korraldatud ajutises hankes kinnitasime 31. augustil edukad pakumused neljas hankeosas. Ühele osale pakumusi ei esitatud ning seal tuli vedaja leidmiseks jätkata eraldi menetlusega. Need asjaolud selgitavad sündmuste käiku, kuid vastutus transpordi korraldamise eest jääb meile, Türi vallavalitsusele.

Mida teeme edasi?

Valmistame ette uut koolitranspordi hanget ülejäänud õppeaastaks.

Tänavu loobume neljaks õppeaastaks raamlepingu sõlmimisest ja keskendume käimasoleva õppeaasta transpordile. Meie ülesanne on korraldada üleminek nii, et laste sõidud jätkuksid alates 1. novembrist katkestuseta.

Kust leiate sõiduinforo?

Koolitranspordi sõiduplaanid ja juhised: <https://www.tyri.ee/haridus-ja-noored/haridus/koolitransport>

Avaliku ühistranspordi sõiduplaanid ja reisiplaneerija: <https://peatus.ee>

Anname peredele nende sõite puudutavatest muudatustest aegsasti teada. Mõistame, et usaldust ei taasta üks pöördumine. Seda taastavad toimivad koolisõidud, vastatud küsimused ja täidetud kokkulepped.

Elari Hiis pälvis Vabaduse Tammepärja aumärgi

Türi halduse juht ja Türi vallavolikogu liige Elari Hiis pälvis Vabaduse Tammepärja aumärgi pikaajalise töö eest Kärü piirkonna metsavendluse ajaloo uurimisel ja jäädvustamisel.

Justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta andis 4. septembril Vabaduse Tammepärja aumärgi 49 inimesele, kellel on teenid Eesti vabadusvõitluse ning riigi ja rahva lähiajaloo mälestuse hoidmisel ja edasiandmisel. Järvamaalt pälvis tunnustuse Elari Hiis, kes töötab Türi valla hallatava asutuse Türi haldus juhina ning on Türi vallavolikogu liige.

Pikaajalise kaitseliitlasena on Hiis uurinud Kärü piirkonna metsavendlust ning aidanud säilitada selle osa kohalikust ajaloost ka tulevastele põlvkondadele. Ta on tähistanud kunagisi punkrikohiti mälestuskividega, korraldanud metsavendade matmispaikade otsimist ning talletanud kohalike inimeste jutustatud metsavennalugusid.

Üheks tema oluliseks ettevõtmiseks on olnud metsavend Aarne Kaupmehe

säilmete ümbermatmise korraldamine tema perekonna hauaplatsile. Samuti on Hiis toetanud Rapla kirikuparki rajatud metsavendade austuskivi valmimist.

Justiits- ja digiminister Liisa-Ly Pakosta sõnul on ajaloolise mälu hoidmine oluline osa Eesti iseolemise ja kestmisest.

„Mälu on rahva iseolemise ja kestmise vältimatu tingimus. Mälu on inimese, rahva ja riigi väärikuse kandel. Vabaduse Tammepärja aumärk kannab edasi meie tänu ja teadmist, et Eesti vabadus püsib inimestel, kes hoiavad mälu, kannavad seda edasi ega lasa tõel kaduda,“ ütles Pakosta.

Vabaduse Tammepärja aumärgiga tunnustatakse inimesi, kellel on väärilisi teeneid Eesti vabadusvõitluses ja vastupanuliikumises osalemisel või nende sündmuste ning Eesti lähiajaloo jäädvustamisel ja tutvustamisel. Tänavu pälvis aumärgi 49 inimest.

Elari Hiisile anti Vabaduse Tammepärja aumärk nr 353.

Kevadpealinn Türi tervitas sügispealinna Narvat

Pühapäeval, 20. septembril sai Narvast taas Eesti sügispealinn. Kevadpealinn Türi tervitused viis piirilinna Türi vallavolikogu esimees Pipi-Liis Siemann, kes kutsus narvalasi omakorda kevadel Türi.

Narva kultuurimajas Rugodiv toimunud pidulikule avamisele kogunesid Eesti teemapealinnade esindajad. Sügispealinna tiitli ülevõtmisega algas Narvas kolm kuud kestev programm, kuhu mahub arvukalt kultuuri- ja spordisündmusi.

Siemanni sõnul on teemapealinnade traditsiooni üks väärtuslik võimalus tutvustada Eesti eri paiku ning hoida nende vahel tekkinud sidemeid.

„Kutsusin Narva sõpru kevadel ka Türi külle. Türi, Järvamaa ja kogu Kesk-Eesti inimestele ei ole Narva võõras – siia tullakse hea meelega nautima kultuuri- ja spordisündmusi ning avastama linna ikka uuesti. Narval on palju pakkuda ja sinne külalislahkus annab alati põhjust tagasi tulla. Loodan, et kevadel saame Narva sõpru sama

soojalt Türi võõrustada,“ ütles Siemann.

Eesti teemapealinnade traditsioon seob omavahel kevadpealinna Türi, suvepealinna Pärnu, sügispealinna Narva ja talvepealinna Otepää. Türi kevadpealinna traditsioon sai alguse 1999. aastal ning ametliku kinnituse sai kevadpealinna tiitel 2000. aastal.

Narva sügispealinna pidulik avamine kulmineerus Narva linna sümfooniaorkestri kontserdiga „Made in Narva“. Kontserdikava oli pühendatud Narva inimeste loomingule ning mitme kohaliku autori teosed kõlasid sümfooniaorkestri saatel esimest korda.

Sügispealinna avamine oli osa sündmusterohkest nädalavahetusest. Narvas toimusid muu hulgas Narva sügisjooks, NoorteFest, kontserdid, näitused ja ekskursioonid. Sügispealinna kolme kuu pikkune programm ühendab muusika, teatri, kunsti, ajaloo, spordi ja rahvuskultuuri.

Narva kannab sügispealinna tiitlit talve alguseni, mil järg läheb üle Otepäele.

Saku vallavanem Marti Rehemaa ja Türi vallavanem Sulo Särkinen suruvad kätt Saku valla kingitud pingil, mis paigaldati Türi linna 100. sünnipäeva puhul vallavalitsuse ette. FOTO: MERLE RÜÜTEL

Laulust sai kingitus: Saku tõi Türiale pingi ja puu

Türi sai 21. septembril kätte Saku valla kingituse linna sajandaks sünnipäevaks: restaureeritud pingi ja kanada kuuse. Kingimõtte andis Suisapäisa esitatud laul „Tänav, pink ja puu“. Neist kolmas, Türi nime kandev tänav, ootab Sakus veel rajamist.

Saku mõisapargist pärit kolme meetri pikune pink paigaldati Türi vallavalitsuse ette ning kuusk istutati kultuurikeskuse kõrval asuvalle haljasalale. Kingitust tulid üle andma Saku vallavanem Marti Rehemaa, kommunikatsioonijuht Annika Kubja ning haljastuse ja heakorra peaspetsialist Joel Villem.

Rehemaa avaldas lootust, et sellel pingil hakkab nii mõnigi inimene jalgu puhkama ja kahe valla sõprusuhetele mõtlema. Üleandmispäeval prooviti istekoht üheskoos järele: pikale pingile mahtus kõrvuti kuus inimest.

Kingituse idee pärineb Villemilt, kellel

on Türi juured. Tema vend laulis segakooris Suisapäisa, mis võitis 2008. aastal ETV saate „Laululahing“. Koori esitatud „Tänav, pink ja puu“ pakkuski mõtte, kuidas sõprusvalla juubelit tähistada.

Toonast võitu meenutas ka Rehemaa, kellele Türi koori esinemine on aastateks meelde jäänud. „Üks väike linn, üks pisike, tore koor tuli, nägi ja võitis,“ sõnas ta.

Kaheksateist aastat hiljem sai sellest muusikalisest mälestusest kingitus, mis sobib Türi kui aedlinna olemusega. Saku teatas oma kavatsusest juba 2. juulil linna juubeliks korraldatud vallavanema vastuvõtul. Kohaletoomisega oodati, et võõrustajad saaksid pingile ja puule sobivad paigad valida.

Restaureeritud pink toob Türiale ka kilukese Saku mõisapargi ilmet. Rehemaa selgitas, et seal kasutatakse kõrvuti ajaloolisema ja moodsama kujundusega pinke. Pargi kor-

rastamisel uuendatud jalutusteed ja puhkekohad on kohalike seas hästi vastu võetud.

Kui pink ja puu leidsid koha Türil, siis kingituse kolmas osa jääb Saku valda. Ühe tulevase uusarenduse tänav on kavas nimetada Türi järgi. Rehemaa kinnitas, et plaan on jõus ning arendajaga läbi räägitud.

Saku ja Türi sõprussidemed ulatuvad enam kui kolme aastakümne taha. Need said alguse 24. oktoobril 1994, nii et tänavu sügisel möödub sõprussidemete loomisest juba 32 aastat.

Türi vallavanem Sulo Särkinen tões kingitust vastu võttes, et kahe omavalitsuse pikaajalist sõprust võiks edaspidi veelgi tugevdada ja leida uusi võimalusi ühisteks ettevõtmisteks. Tulevane Türi tänav Sakus ning Türi linnaruumi jäänud pink ja puu annavad aastakümneid kestnud sõprusele nüüd ka nähtavad märgid.

Laupa kooli esimene spordipäev FeFi staadionil

14. septembril toimus Laupa põhikoolis kauaoodatud sündmus – spordipäev meie enda FeFi staadionil. Päev oli täis sportlikku hasarti, rõõmu, isiklikke rekordeid ning kaasaelamist. Spordipäeva raames võtsid õpilased mõõtu mitmevõistluse erinevatel aladel, mille põhjal selgitati vanuseastmete kaupa välja kõige mitmekülgsemad poisid ja tüdrukud. Mitmevõistlus pani proovile õpilaste kiiruse, osavuse, vastupidavuse ja jõu ning pakkus põnevust nii osalejatele kui ka kaasaelajatele.

Spordipäeva vedas eest 8. klassi õpilane Romek, keda juhendas meie liikumisõpetaja Deivi. Õpilane sai kogeda protsessis seda, mis jääb n-ö telgitaha, ent on sama oluline kui see, mis võistlejatele ja

pealtvaatajatele paistab.

Staadioni nimest FeFi sündis uus vahva tegelane – FeFi maskott, mille joonistas Anneli Otsa. Maskott FeFi kujutis hakkab kaunistama meie spordipäeva diplomeid. Aga FeFi lugu ei piirdu ainult diplomitega. Peagi jõuab maskott ka võimla seinale, kus ta hakkab õpilastele sportlikult kaasa elama ja neid innustama. Kes teab – võib-olla juhtub ühel päeval isegi nii, et FeFi ärkab ellu ja tuleb ise meie spordivõistlustel kaasa lööma!

Esimene spordipäev FeFi staadionil sai igatahes väärrika alguse ning oleme valmis uuteks staadionirekorditeks.

LAUPA PÕHIKOOL

TÜRI AUTOTURG

**Sõidukite
ost-müük-vahetus**

Asume Türi linnas, Jaama 22
Telefon: 5356 3198

**KÜMBLUSTÜNNI
JA SAUNA
RENT JÄRVAMAAL**

53738099 | JÄRVAMAAL

Muusikakooli muusikasuvi

Möödunud suvel olid meie õpilased eriti aktiivsed.

Juuli algul osalesid Marelle Kaasiku, Kasper Ott ja Bert Laagemann Brüsselis rahvusvahelisel konkursil „Music Academy Forte“ saavutades seal auhinnalisi kõrgeid kohti. Õpilasi juhendasid Helen Ott ja Peep Heinaste ning kontsertmeister oli Katrin Aesma.

Lisaks lihviti individuaalseid pillimänguoskusi mitmetes suvekoolides.

Emmeliine Maria Kass osales 3.-8. augustini toimunud Eesti muusika- ja teatriakadeemia X suvekursusel noortele pianistidele. Õpilast juhendas Mati Mikalai. Kursus toimus Haapsalus.

Samuti osales Emmeliine Maria 25.-28. augustini toimunud Tallinna muusika- ja balletikooli korraldatud suvekoolis „Klaveri intensiiv“. Seal juhendas õpilast Piret Väinmaa. Muusikakooli õpetajad Anne Toome ja Pille- Riin Kaaver täiendasid oma teadmisi kuulates erinevate juhendajate meistrikursusi ja pillitunde.

5.-9. augustini toimus Noarootsis Eesti flöödiühingu suveakadeemia, kus olid juhendajateks Raivo Peäske, Mihkel Peäske, Mari-Liis Vind, Kerstin Laanemets jt.

Kerstin on endine Türi muusikakooli kasvandik, kelle käe all said suvekoolis õpetussõnu kolm praegust Türi muusikakooli õpilast: Helene Marie Pärenson, Indra Ruul ja Henri Veeberg. Lisaks erialatundidele mängiti ansamblites ja suures flöödi-orkestris.

Peale pillimängu osaleti Alexandri tehnika tundides ning õpiti lavalist käitumist Pirjo Levandi käe all. Samuti oli võimalus teha lähemat tutvust eesti pärimusmuusikaga Katariina Tirmaste juhendamisel.

5.-9. augustini toimus rahvusvaheline tsellofestival CelloFest Estonia 2026 Türil ja Laulasmaal. Sel korral pääsesid meie muusikakoolist osalema Karl Märten Aren, Mia Martha Aasaväli ning Keiti ja Ketren Viilip. Juhendajad olid tipptšellistid Lauri Kankkunen (Soome), Johannes Välja (Soome), Theodor Sink (ERSO) ja Andreas Lend (rahvuskooper Estonia), kontsertmeister oli Lea Leiten (MUBA, Eesti muusika- ja teatriakadeemia).

Festivalil osalevad õpilased löid kaasa Eesti noorte tsellistide orkestris ning treenisid individuaalseid oskusi pillitundides. Lõppkontserdid toimusid Türi kirikus ja Arvo Pärdi keskuses Laulasmaal. Festivali korraldasid Helen Ott ja Kärt Rannik.

Ees on ootamas põnev ja mitmekesine õppeaasta uute väljakutsetega nii konkursside, festivalide, kui kontsertide näol.

Olete kõik oodatud!

HELEN OTT

Kaitse ennast gripi vastu

Tasuta gripivaktsineerimise võimalus laieneb tuhandetele riskihaigustega täiskasvanutele.

Sellest sügisest saavad tasuta gripivaktsiini senisest rohkem inimesi. Riiklik immunoprofülaktika ekspertkomisjoni ettepaneku alusel laieneb gripi riskirühmade loetelu täiskasvanutele, kellel on tervises seisundi tõttu suurem risk gripi raskeks kuluks ja tüsistusteks. Riskirühmadele mõeldud tasuta gripivaktsiini eeldatakse saabumisaega oktoobri lõpp.

Riskirühma kuulumist saab kontrollida Terviseportaal, samuti annavad sellekohast infot ka tervishoiutöötajad ning riskirühmade info leiab ka www.vaktsineeri.ee/gripp.

Rohkem infot: vaktsineeri.ee/gripp

Põnev kooliaasta algus Kärus

Esimesest septembrist alustas kooliteed Kärü põhikoolis seitse õpilast ning neid tervitati toredate aktusega. Nende energilisest ja rõõmsast meelest saavad lisaks klassijuhataja Riinale osa teisedki õpetajad.

Eelkooli ja 1.–6. klassi õpilased võtsid ette meeleoluka ühise õppekäigu Tallinna, et külastada Eesti meremuuseumi Lennusadamas. Reis algas põneva rongisõiduga, mis pakkus lisaks akna taga vilkuvatele vaadetele ka suurepärase võimalust sisukaks ajaviiteks, seekord otsustas 5. klass kasutada sõiduaega ratsionaalselt. Õpilased võtsid rongis välja Mika Keräneni populaarsed lastekrimkad ja süvenesid lugemisse. Enne sihtkohta jõudmist tehti loetust kaaslastele ka suulised kokkuvõtted. Nii lendas aeg kiiresti ning rongist astuti välja teadmistega Supilinna salaseltsi põnevatest tegemistest. Uusi teadmisi mindi ammutama Eesti meremuuseumi Lennusadamas.

Allveelaev Lembitu ja programm „Lugu loos“. Meremuuseumis ootas lapsi ees tõeline avastusretk. Suureks elamuseks oli ajaloolise allveelaeva Lembitu külastamine, kus sai oma silmaga näha ja käega katsuda, millistes tingimustes mere-mehed kunagi elasid ja töötasid. Kõik õpilased osalesid haridusprogrammis „Lugu loos“, mis sidus merenduse ajaloo põnevate jutustustega. Kuna osalejaid oli alates eelkoolist kuni 6. klassini, pakkus programm avastamisrõõmu kõigile: nooremad õpilased nautisid mängulist ja jutustavat lähene-mist, vanemad õpilased said panna proovile oma teadmised ja loogilise mõtlemise.

Septembri keskel saime väga rikastava ja toredate õppimis-kogemuse osaliseks, olles ise seejuures hoopis võõrustaja rollis.

Meie külalisteks olid Hollandi koolijuhid, kvaliteedikoor-dinaatorid ja õpetajad STEV-i erinevatest algkoolidest (pildil). (STEV ühendab 13 avalikku algkooli Amersfoorti piirkonnas Kesk-Hollandis). Külaliste enda eesmärk oli õppida Eesti hari-dussüsteemist ning eelkõige uurida, millised kogemused ja ideed võiksid olla asjakohased ning rakendatavad Hollandi koolides ja haridussüsteemis.

Tutvustasime külalistele oma kooli eripärasid ja õppijatele pakutavaid võimalusi. Koolimaja ja lasteaiaruumi tutvustas 5. klassi õpilane Sebastian. Päeva võtsime kokku ühises vest-lusringis, kus meiega ühines Türi vallavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Triin Pärna, kes tutvustas, mis on kohaliku omavalitsuse roll Eesti haridussüsteemis. Kooliaasta algus on kujunenud Kärü koolis õpilastele teadmisterohkeks ja põnevaks, veel enne septembri lõppu külastasid 5.-6. klass Eesti loodusemuuseumi. Õppekäik on suurepärase näide sellest, kuidas ühendada meeldiv kasulikuga – sai loetud, reisitud, õpitud ja mis kõige tähtsam, veedetud meelde jääv päev koos koolikaaslastega.

KÄRÜ KOOLIPERE

Lapsevanemluse kunst

28. oktoobril kell 19 etendub Türi kultuurikeskuses Rakvere Teatri lavastus „Kramer Kramer vastu“. See on lugu, mis pal-judele tuttav eeskätt 1979. aastal Oscareid võitnud filmi kaudu. Armastatud perekonnadraama menu aluseks on tõepärane ja emotsionaalselt tasakaalustatud käsitus abielulahutuse mõjust, isade ja emade õigustest, perekondlikust rollijaotusest ning isiklikust arengust, mis kaasneb lapsevanemaks olemisega.

Töönarkomaanist pereisa Tom Kramer ei tea oma lapse kasvatamisest midagi – kõik sellesse puutuv on jäetud abikaasa Joanna õlgadele. Kui naine otsustab ühel päeval Tomi üllatuseks kodust lahkuda, jääb mees lapsega ootamatult kahekesi ning on sunnitud hakkama saama üksikisana. Ehkki elu on segi paisatud, kujuneb lapsest ajapikku Tomile kogu maailm. Kuni Joanna naaseb, et kohtu kaudu nõuda hooldusõigust, tuues mõlema poole jaoks kaasa vajaduse iseendale otsa vaadata...

Noorema põlvkonna lavastaja Mart Piirimees paneb rõhku teema ajatusele. „Kunagi oli Kramerite lugu väärtusi raputav, sest mees pidi õppima olema isa. Täna ulbib pinnale küsimus, kuidas üldse olla hea lapsevanem. Kuidas olla seda olukorras, kus ma oma partneriga läbi ei saa, kui me elame lahus? Või kui ma tean, et lapsel oleks minuga parem, aga hooldusõigus on teise käes,“ räägib ta.

Osades Märten Matsu, Laura Niils, Silja Miks, Peeter Rästas, Eduard Salmistu, Imre Õunapuu ja külalistena Mia-Martha Karon või Vanessa Vaimets.

Ühe etenduse saamise lugu ehk kuidas õiepungast sai õieke

4. septembril etendus Türi kultuurikeskuses Türi põhikooli 15. sünnipäevale pühendatud etendus „Õiepung“, milles osalesid nii põhikooli õpilased, õpetajad kui ka vilistlased ehk siis etendusse olid kaasatud kümned lauljad, tantsijad, ansambel Kultra, Eva-Britta Simson ning bändi Raju Teele liikmed. Alljärgnevalt uurimegi veidi sellest, kuidas sündis etenduse idee, leiti osatäit-jad ning see lõpuks kenasti lavalaudadele jõudis. Vastavad Lisette Taube, Karl Mattias Saarse ja Helina Viigand.

TEET REIER

Kuidas ja kellel tuli mõte, et Türi põhikooli 15. sünnipäeva võiks tähistada lavalise etteastega?

LISETTE: 2025. aasta detsembris sain kirja oma kunagiselt õpetajalt Evelyn Siimsoolt, kes tutvustas esialgselt ideed tähistada kooli 15. sünnipäeva millegi ägedaga, mis just selleks puhuks lavale võiks olla seatud. Istusime jaa-nuaris kooli juhtkonnaga laua-taha ning põrgatasime ideid nii sisulise kui tehnilise poole osas. Pakkusin välja kooli tra-ditsioonide kajastamise, sest minu arvates on just need aja-jooksul paika loksunud konkreet-sed sündmused nagu madise-päeva jooks ja liikumispidu need, mis on omanäolised ja antud kontekstis Türi põhikooli jaoks erilise tähendusega.

KARL: Lisette tõi meid pardale ja andis suuna, millest räägitud ja mida kool meilt ootab. Siis pidime hakkama mõtteid konkreetse nar-ratiiviga siduma ja raamidesse panema. Saime kokku, panime mõtted kirja, nende põhjal kirju-tasin ideed näidendiks ja nii saime paika konkreetsed tegelased, keda *castingu* raames otsida.

Kui etenduse mõte oli paika saanud, tuli leida ka need, kes lavastaksid ja etenduses osaleksid. Kas see oli lihtne?

HELINA: Minu arvates oli korral-datud *casting* väga edukas - need ligi 30 inimest, kes osalesid, olid kõik tegutsemistahet täis ning näitasid lõpuni motivatsiooni selles projektis kaasa lüüa. Üsna kiirelt kujunesid välja ka selged rollid, kuhu huvilised sobitada. Kandideerijate seas olid olemas täpselt selliste iseloomujoontega tegelased, keda olime stsenaar-iumis ette kujutanud.

LISETTE: Olen Helinaga nõus, et *casting* andis meile positiivset energiat ning üsna kiirelt ja selgelt kujunesid osalejate seast välja neli peategelast, kes oma olemuselt stsenaariumis kujutatuga sobisid.

Lavastajate osas - kooliga esimest korda vesteldes olin veel üksi, kuid teadsin, et vajan kindlasti enda kõrval inimesi, kellega koos tahaksin selle teekonna ette võtta ja keda usaldan. Seega mõtlesin oma sõprade-tuttavate peale, just nende, kellega koos Türil õppisime. Jõudsin Helina ja Karl-Mathiaseni, keda juba maast madalast tunnen ja kellega ka lähedased oleme. Lavastuse

kallal töötades jagasime oma-vahel kuigipalju ka tõiseid rolle, kuid suures plaanis toimetasime tiimina ja tegelesime kõik kõigega nii kuis vaja.

KARL: Jah. Tiim oli tore. Väga kiire ajaga said osalejad südame-lähedaseks. Nii lavastajad, teh-niline tiim kui ka näitlejad. Lapsena arvasin, et ainult vanematelt on õppida. Mida aeg edasi, seda rohkem näen, et ka noortelt on nii palju õppida. Nende pealehakkamine ja siirus oli tõesti nakkav. Aitäh selle eest!

Mõttest teostuseni kul-umbes aasta. Mis selle aja sisse mahtus? Palju tehti proove jne?

HELINA: Selle aja

miks? Et kui sa põhikooli lõpuklassi jõudes veel täpselt ei tea, mis teed ja valikud sind ees on ootamas, siis lõpuks nendeni jõutakse. Ehk siis õiepungast saab õieke?

HELINA: See on üks võimalik tõlgendus, jah. Olles lõpetanud kultuuriteaduse eriala Tallinna ülikoolis, siis tean, et iga inimese kogemus mingi teksti, sh etenduse „lugemisel“ sõltub paljudest erinevatest teguritest. Etendust käisid vaatamas nii kooliealised kui ka täiskasvanud ning igaühele, sõltuvalt tema taustast, võis jääda nähr-tust hoopis erinev mulje. Suures pildis jutustas

sisse mah-tus meie tiimis palju koosole-kuid ja arutelusid, planeerimist ja läbimõtlemist ning päriselt tegemist. Muude tööde ja tegemiste kõrvalt toimusid meil koosolekud peamiselt õhtutundi-del. Kuni etenduse päevani jätkus alati tegevust ja toimetamist, et kõik detailid saaksid ikka läbi mõeldud. Terve perioodi jooksul ei lülitunud mina lavastusele mõtlemist oma peas vist kordagi välja. Õnneks jagasime vastutust ning tiimitöö sujus.

LISETTE: Peategelastega koh-tusime tunduvalt rohkem kui teiste osatäitjatega, sest nende kandvad rollid nägid ette nii teksti kui ka lavalist liikumist. Meie eesmärk oli aidata noortel end laval või-malikult mugavalt tunda ja ühtlasi lavastada kirjutatut nii, et see ka loomulikuna mõjuks.

Lisaks tegime hulganisti proove ka õpilastega, kes madi-sepäeva jooksu tantsus kaasa löid.

Kogu suhtlus osatäitjatega käis läbi WhatsAppi rakenduse ning kaasatud gruppidega suhtlesime ka läbi meili või Messen-geri.

KARL: Tegelase lavale toomiseks ei piisa ainult teksti pähe õppimi-sest. Tuleb näitlejale arusaada-vaks teha ka terve tegelase taga olev maailm. Kuna peategelaste roll oli kandvaim, oli ka maailma tekitamine ja tegelaskujude mõttemaailma lahtimõtestamine üksikasjalikum.

Mis võiks olla etenduse sõnu-

etendus „Õiepung“ ühe elutee alguse loo, milles oli nii kurbust kui ka rõõme ning ebakindlust, mis sai enesekindluseks järgmiste sammude ees.

KARL: Pole ju ebatavaline, et isegi ülikooli tasemel on veel tee lahtine. Olen näinud inimesi, kes õppisid karjakaasvatust ja teevad nüüd kõrgel tasemel müügitööd, kes õppisid füüsikat ja nüüd on hoopis leidnud tee küberturbesse või kellel on pedagoogikataust, aga töötavad nüüd hoopis pangas. Iial ei tea. See pidev avastamine ongi osa elust. Iga kogemus võib anda mingi uue suuna või mõttealge ja meie otsustada jääb, kas sellele järgneda või mitte. Mis on õieke? See jääb igaühe enda otsustada.

Etenduses oli üksjagu palju osalejaid ja kindlasti ka taus-tajõudu. Kes kõik aitasid selle valmimisele kaasa?

HELINA: Selliste suurte projek-tide lõppemisega käib vist alati kaasas tunne, et ega keegi olu-line ei ununenud? Kui etenduse tarbeks kavalehte ning tänukõnet ette valmistasime, siis oli tükk tegu sellega, et kõik osalised ja panustajad ikka kindlasti nime-tatud saaks. Laval oli 24 osatäit-jat, kuid taustajõud oli kindlasti sama oluline kui osalised lava peal. Näiteks avastasime proovide käigus, et kooli laulust on olemas vaid sisse lauldud versioon. Nõnda sai oluline instrumentaal etenduse tarbeks loodud. Aitäh Valdo Preemale selle eest! Kui

alles koolimajas proove tegime, siis olid kardinad ja aksid mõtte-lised, kuid kultuurimaja jõudes tuli päriselt hakata vahekardi-naid või rippuvaid lilli lava taga liigutama. Selgus, et sellegi jaoks on eraldi inimesi vaja, sest kõik detailid olid väga täpselt etenduse sisuga kokku ajastatud. Nõnda saimegi seejuures ise käe külge panna ning palusime appi ka õpetaja Tiina ja ansambel Kultra lauljad Kasperit ja Kristjani. Ka osalised ise said lava taga stsee-nide vahel abiks olla näiteks rek-viisiitide liigutamisel.

LISETTE: Lisaks valmistas kooli huvijuht Merilin meile „Õiesaju“ stseeni imeilusad lilled, mis loo-detavasti ka etenduste järgselt kasutust leiavad. Mainimata ei saa jätta kõiki kooli õpetajaid,

kes osalesid, lastele olemas olid, pileteid kontrollisid; lapsevanemaid, kes meie osatäitjatel ilmselt kodudes kostüüme aitasid leiutada ja toeks olid; Türi kultuurikeskuse kollektiivi ja muidugi Türi põhi-kooli, sest koolist saime rekvisiitidena kasutada nii erine-vate sündmuste origi-naaldetaile kui ka pikal proovipäeval suppi süüa.

KOMMENTAAR

Olen südamest tänulik meie vilistlastele – Lisettele, Helinale ja Karl-Mathiasele – kes võtsid mõttest kinni ning tõid lavale juubelilavastuse „Õiepung“. Juba esimestel kohtumistel tekkis meil usaldus, sest pakutud ideed meel-disid ning tundusid jõukohased ja teostatavad. Kuna kooli direk-tori roll oli etenduses sisse kir-jutatud, siis augusti proovidest alates nägin protsessi lähemalt. Meie vilistlased tõid lavale loo, mille sees nad ise on kasvanud ja kes veel paremini tunneks Türi põhikooli vaimu ja traditsioone kui noored ise. Erialane haridus ja kogemused tagasid, et loo juures oli kõik aegsasti läbi mõeldud, ülesanded jagatud, ajagraafik paigas. Etenduses osalenud õpetajatega sõnasime korduvalt üksteisele – meil on noortelt nii palju õppida! Mõtestamine, õppi-mine ja tunnustamine tasakaalus nõudlikkuse ja kordamisega selleks, et parima tulemuseni jõuda. See oli suur pingutus, kuid etenduses osalenud õpilased nautisid protsessi ja õppisid endi sõnul väga palju.

Suur aitäh kõigile osatäitjatele, bändile, ansamblile Kultra, kaa-satud õpilastele ning kooli juht-konnale, õpetajatele, lapsevane-matele ja Türi kultuurikeskusele! Samuti kõigile lavatagastele taustajõududele, kes panustasid rekvisiitidest kuni valguse, heli ja lavakorralduseni. Tulemus oli erakordselt liigutav, südamluk ja meelde jääv – see oli suurepärase kingitus kogu Türi põhikoolile meie 15. sünnipäevaks!

TIINA LOHUR
Türi põhikooli direktor

Ristikhein saab 55

Väätsa eakateselts Ristikhein saab sügisel 55-aastaseks, sellest üheksa aastat on olnud seltsitegevuse eestvedajaks Elle Kütt. Järgnevalt siis ongi lisatud tema ülevaade seltsi toimetamistest viimase kümnekonna aasta jooksul.

Meil on praegu liikmeid 78, aga kui lisanduvad järgmisel peol need, kes lubanud on, siis meid on sünnipäevaks juba 84. Noorim liige on alles 58-aastane, seega peab käima tööl. Meil on 3 auliiget, kes oma kõrge eaga on ikka toimekad ja osalevad meie ettevõtmistes, kui tervis seda lubab. Hilje saab sügisel 98-aastaseks, Aino sai 94-aastaseks ja Leini saab varsti 89. Tegin veidi statistikat, keskmine vanus on sünnipäevapeoks 74. Meestega on nii tore lugu, et iga mehe kohta on meil neli naist. Seega võime olla rahul, et meil on ikka hästi neid kangema poole esindajaid.

Me pole seadnud piire seltsi liikmeks saamisel. Paraku on nii, et valdav enamus on ikka liitunud meiega kutsumise peale. Mulle teeb siiralt heameelt kui keegi helistab ja avaldab ise soovi meie juurde tulla. Elukoht pole määrav, nii on meil inimesi peale kohalike Türi, Paide, Roosna-Allikult ja isegi Tallinnast. Oluline on, et seltsi liige osaleks meie ettevõtmistes ja maksaks ära liikmeks (praegu 20 eurot).

Liikmemaksude eest teeme ära igas kvartalis suure sünnipäevapeo, kus peame mees sünnipäevalisi ja arutleme oma edaspidiste tegevuste üle. Jõulupidu on meil sooja jõulutoiduga, siis tunnustame ka seltsi tublimaid. Meil on käinud üllatuskülastajad pidudel Rutt Reits, Ülle Lichtfeldt, Katrin Karisma, Merit ja Kaupo Männiste ning setoksed Obinitsast.

Poliitikaga me seltsis ei tegele, kuid see ei tähenda, et me selle vastu huvi ei tunneks. Oleme kokku leppinud, et oleme oma elu jooksul nii palju „muinasjutte“ kuulnud, et enam ei taha. Pole vaja eakatele anda lubadusi, mida ei täideta. Me ei valeta ja ei taha, et seda ka meile tehakse. Seega, pole me viimase 9 aasta jooksul poliitikutega kohtunud rohkem kui riigikogus ja Stenbocki majas käies. Sinna ajas meid ikka uudishimu.

RISTIKHEINALISTE KOMMENTAARID

On olnud väga huvitav aeg, toredad ekskursioonid, muuseumide ja teatrietenduste külastused, spordivõistlused, huvialaringid (kokandus, käsitööring, tervisevõimlemine). Elu oleks väga igav ilma Ristikheinata. Mulle meeldib seltsiliikmete aktiivsus (väljasõitudel on buss alati täis.) Meeldiv on see, et Ellel on väljasõitudel ajagraafik täpselt paika pandud ja kõik toimib.

Ootan edaspidigi toredaid ettevõtmisi huvitavate inimeste seltsis.

LIILIA

2006. aastast kuulun mina Ristikheina hulka. Esimene ja väga meelde jääv väljasõit oli Soome, Rootsi, Taani. Vahepeal töötasin aasta Soomes, kus igatsus seltsielu järele oli väga suur. Pensionil liitusin uuesti nende tegevusega. Kõik inimesed olid rõõmsameelsed ja teotahelised, korraldati huvitavaid väljasõite, käidi teatrietendustel. Igavust seltsis tunda ei saanud. Alates MTÜ loomisest on palju rohkem võimalusi: tänu projektidele ja valla toetusele korraldatakse erinevaid üritusi ja kohtumisi huvitavate inimestega.

ENE

kui enne, aga huvitav reis Brüsselisse sai teoks. Ristikheinalised on agarad kaasa lööma rahvama eakate laulu- ja tantsurühmas Kuldne Iga. Laul ja tants on saatnud ristikheinalisi alates 1971-aastast.

Oleme väga tänulikud vallale, kes meie tegemisi on alati toetanud nii rahaliselt kui hea sõnaga. Tänu sõnad kuuluvad ka Lõuna-Järvamaa koostöökogule, kelle initsiatiivil hakkasime projekte kirjutama ja oleme saanud rahastuse Euroopa Sotsiaalfondist. Meie inimesed ei oota ainult toetusi, igaüks panustab ise ka oma võimaluste piires. Kui organiseerida huvitavaid asju, on alati kaasalööjaid palju.

Meil ei ole oma sõpruskollektiivi. Eks asi on selleski, et meid on palju. Kui me liitusime Türi vallaga, hakkasime koostööd tegema Käruga ja Kädva eakatega. Asi jäi väga ühepoolseks, aga päris maha me neid jätnud ei ole. Kui on bussis vabu kohti ekskursioonidel, võtame neid ikka kaasa.

Eakate kokkutulekud said alguse Väätsalt, järgmisel aastal viienda korraldame meie. Hea meel on, et traditsioon jätkub. Ei pea selleks ootama kellegi kõrgemat käsku või määramist, saame ju ise oma valla eakatega otsustatud, kes korraldamise enda peale võtab. Nii väga loodan, et Oisu-Kabala-Ollepa kandi eakad ka hakkavad aktiivselt seltsitegevuses koos käima ja lõovad kaasa meie ühistes tegemistes.

Oktoobrikuus peab Ristikhein sünnipäevapeo. Teeme selle oma liikmetega, ei kutsu teiste seltside esindajaid, kuna see komme on unustuse hõlma vajunud.

Ristikheinalised on rõõmsameelsed, hea huumorisooniga inimesed, kes oskavad ka iseenda üle naerda. Häid ideesid tegutsemiseks on vaja, kaasalööjaid meil jätkub. Meie inimesed hoiavad kokku ja toetavad üksteist. See ei ole märkamatuks jäänud ka neile, kellelega on meie teed kokku viinud.

Loomulikult saadame me kutsed peole oma toetajatele, kes on aidanud meil korraldada jõululoteriid ja igal võimalikul moel toeks olnud. Ootame oma peole ka väikest üllatust. Meile üllatused meeldivad, äkki juhtub midagi erilist...

ANNE

Laager tõmbas TÜGi kooliaastale hoo sisse

Türi ühisgümnaasium alustas kooliaastat tegusalt. 2. septembril toimusid koolis sisseelamist toetavad tegevused. Päeva tipphetk oli kohtumine Märt Avandiga, kes rääkis avatult sõltuvustest ja vaimsest tervisest. Päeva lõpetas päästeameti korraldatud ÄKK-õppus.

3.–4. septembril toimus Metsajõe puhkemajas traditsiooniline kooliaasta alguse laager, mille eesmärk oli aidata kooliperel üksteisega tuttavaks saada ja ühiselt uuele õppeaastale hoog sisse lükata. Laagris osaleti töötubades ning kohtuti külalistega. Urmas Vaino kõneles inimeseks olemisest, enese väärtustamisest ja iseendaks jäämisest ning Harri Egipt rääkis nikotiinitoodete ohtudest. Külaliste esinemisi rahastati LEADER-projekti toel.

Kümnnendikud said TÜGi koolipere liikmeteks

Septembri keskel toimus traditsiooniline tüügimine, mille käigus ristiti 10. klassi õpilased ametlikult TÜGi koolipere liikmeteks. Nädala jooksul pandi kümnnendikud proovile mitmesugustes tegevustes ning tüügimine kulmineerus reede õhtul akadeemilise õoga.

TÜGi esindus Douzelage'i aastakonverentsil

Septembri alguses osalesid õpetaja Aet Sarv ning õpilased Anabel Nurmine ja Aksel Kukkk Maltal toimunud Douzelage'i aastakonverentsil.

On alanud uus kooliaasta!

Septembrikuu on Retla-Kabala koolis toonud kaasa nii arm-salt tuttavaid traditsioone kui ka mitmeid uuendusi. Seda ikka selleks, et muuta õppepäevad sisukamaks ja anda lastele rohkem võimalusi ise õppimise eest vastutada.

Esmalt tõi uus õppeaasta kaasa mõned muudatused õppetöö korralduses. Esimest aastat katsetame koolis pikka õppetundi. Kui mõte tundus alguses kõigile veidi uus ja võõras, siis esimene kuu on näidanud, et pikem õppetund annab võimaluse teemasse paremini süveneda, pakkuda mitmekülgsemaid tunde ning kasutada aega paindlikumalt. Nii mõnigi on juba jõudnud mõelda, et ehk võiks koolipäeva veel üks pikk tund mahtuda. Ka õpilased tunnetavad pika tunni positiivset mõju - kuuenda klassi õpilane Marta toob välja: „Minu arvates on see palju parem, sest nii saame teemadesse rohkem süveneda.“

Teise olulise uuendusena pöörame sel aastal senisest rohkem tähelepanu õpilaste eneseanalüüsile. Pärast igat tundi on õpilasel võimalus hinnata kokkulepitud värvigamma abil, kuidas ta tunnis hakkama sai – kas teema omandamine kulges edukalt, vajab ta veel harjutamist või jäi midagi talle hoopis keeruliseks. Selline väike igapäevane peatus annab õpilasele võimaluse oma õppimist märgata ja mõtestada. Samuti loob see parema võimaluse arutada õppimise kulgu koos õpetaja ja lapsevanemaga. Meie eesmärk ei ole lihtsalt teada saada, kas laps sai töö tehtud, vaid aidata tal üha enam mõista, kuidas ta õpib, mis tal hästi välja tuleb ja mida võiks järgmisel korral teisiti teha. Kuuenda klassi õpilane Iti on öelnud selle eneseanalüüsi kasutamise kohta järgnevalt: „Minu meelest on eneseanalüüsi tegemine väga hea mõte. Õpetajad saavad teada, millega sul abi vaja on ja lisaks saad sa ka ise paremini aru, mis teemas on vaja veel pingutada ja milles õpetajalt veel abi küsida“. Sama klassi õpilane Marta lisas veel: „Kui sa teemast aru ei ole saanud, siis on hea tulla konsultatsiooni. Seal saad sa teema õpetajaga uuesti üle arutada. Mulle väga meeldib see!“

Sel õppeaastal võtsime ka läbiva teema, milleks on „Rändame ringi Eestimaal“. Tavapärase õppetöö kõrval avastame aasta jooksul koos, kui mitmekesine ja põnev on meie kodumaa. Urime Eesti loodust ja erinevaid piirkondi, saades tuttavaks kohaliku ettevõtluse, looduse eripärade, tootmise ja paljude teiste huvitavate valdkondadega. Alustame kõige lähemalt, oma koduvallast ja -maakonnast, ning liigume aasta jooksul edasi naabermaakondadesse.

Uuenduste kõrval mahtus septembrisse ka palju armastatud ja traditsioonilisi tegemisi. Tarkusepäeval alustas meie kooliteed viis särasilmset ja õpihimulist last. Avaaktused olid liigutavad ning rõõm oli näha, et uue alguse üle tundsid elevust ka juba kogenud koolilapsed.

Õppeaasta teema sisseviimine sai alguse meie iga-aastaselt kooli- ja lasteaiapere ühisel trallipäeval, millega tähistame ühise nime all tegutsemise sünnipäeva. Seekord said lapsed Eestimaal ringi rännata kaheksas erinevas tegevuspunktis, mis tutvustasid meie kodumaa eri piirkondi ilmakaari silmas pidades. Päev oli täis avastamist, tegutsemist ja koostegemise rõõmu. Viiendik Mia-Laura arvas: „Mulle meeldivad trallipäeva juures kõige rohkem need mängud ja seltskond.“

Vanavanemate päeva tähistati järjekordselt toimunud Põlvkondade tantsupäevaga. Kabalasse kogunenud rohke publik sai nautida meie oma inimeste tantsulusti ja ühist tegutsemist. Üles astusid lasteaija- ja koolilapsed juhendajate Betti Meistri, Külli Huopolaeni, Marit Kreitsmani ja Öne Roosilehe juhendamisel, neiduderühm Sõsarad ja naisrühm Kabalabajalad Inga Väli juhendamisel ning Tantsurühm Segadik Heli Tammai juhendamisel.

Aastate jooksul väljakujunenud kombena sai septembris tervitada alanud aastaaga sügisnäitusega, ühiselt sportida spordipäeval, Türi rahvajooksul ja kergejõustikuvõistlustel ning loodusega sõbruneda nii seentega tutvumise programmi kui ka Hüpasaates toimunud perematkal osalemise läbi.

Lisaks toimusid õppeaasta alguses kooli ja lasteaija pil-distamised ning lastevanemate üldkoosolekud, kus saime ühiselt vaadata alanud õppeaasta suunas ning rääkida sellest, mis meie koolis ja lasteaias sel aastal uut on. Alguse on saanud ka õpetajate õpiringid, kus sel aastal on fookuses õpilane ning erinevate õpistrateegiate kasutamine õpetamine.

Nii ongi esimene koolikuu möödunud – tegusalt, rõõmsalt ja uudishimulikult.

Retla-Kabala koolipere osales ka Türi linnajooksul.

IMsport/Türi SK võrkpalli esiliiga

Kadunud poegade tagasitulek

Just nii, „Sõrmuste isanda“ stiilis pealkirjaga võiks iseloomustada peagi algavat uut hooaega.

Kevadest sügiseni on meie esiliigameeskond muutunud igas mõttes ning loodetavasti aitavad need olulised muutused meil sammu edasi astuda.

Igal kevadel on klubil palju mõtteainet, kuidas edasi minna. Sel kevadel nähti tublisti vaeva ja rõõm on tõdeda, et leidsime klubile ajaloo esimese peasponsori. Esialgu kolmel järgmisel hooajal toetab meid kohalik ettevõtja Margus Hirbaum ja tema ettevõtte Eesti Küte.

Esmakordselt saame tunda ka Türi valla toetust. Selle eest suur aitäh Türi spordiklubide liidu (TSKL) juhtkonnale! Kõige selle tulemusena sai meeskond ka täiesti uue nime: Eesti Küte/Türi SK.

Nüüd aga nende „kadunud poegade“ juurde. Sel hooajal tõmbavad taas meie meeskonna sargi selga mitmed kohalikud mängijad: Virko Vantsi, Karl Jakobson, German Tepner, Janar Lehtniit, Sander Perillus ja Steven Marti Lillipuu. Eelmisest hooajast jätkavad Märt Lellsaar, Markus Salum, Jan-Marten Marrandi, Gustav Rännel, Reigo Jaagumann, Robert Zinovjev, Oleksii Sapozhnikov, Oliver Kajakas, Rikomar Luht, Taavi Oja ja Tavo Taim. Meie ainus „võõrleegionär“ on Marten Stopkin, kes mängis kahel eelmisel hooajal meistriliigas Pärnu VK-s.

Sel hooajal osaleb Eesti võrkpalli meistrivõistluste esiliigas üheksa võistkonda, mis tähendab, et meid ootab ees vähemalt kaheksa kodumängu. Kõik kodumängud peetakse Türi Konesko spordihoones ja need toimuvad reede õhtuti, välja arvatud hooaja avamäng, mis on pühapäeval.

SPORDIUUDISED

Türi spordihoones leiab täiskasvanu endale sobiva treeningu

Konesko Türi spordihoones käib täiskasvanute treeninguelu täie hooga. Nädala jooksul toimuvad saalis võrkpalli-, korvpalli-, saalihoki-, lauatenise ja indiaca treeningud. Kui soovid liituda mõne treeninguga või otsid oma treeningurühmale sobivat aega, tasub vaadata kodulehel olevat graafikut.

Seega leidub Konesko Türi spordihoones võimalusi nii neile, kes soovivad liituda juba tegutseva treeningurühmaga, kui ka neile, kes otsivad oma rühmale sobivat saaliaega. Täpsemat infot saali võimaluste, vabade aegade ja kasutustingimuste kohta saab e-posti aadressil: kadalipristo@gmail.com

Väätsa kunstmuruväljak sai uue katte

Septembri alguses sai Väätsa kunstmuruväljak uue ja värske kunstmurukatte. Uuendus parandab väljaku mängutingimusi ning annab kohalikele jalgpalliharrastajatele võimaluse treeninguid ja mänge senisest paremates tingimustes läbi viia.

Türi valla perespordinädal kutsub kogu pere liikuma

26. oktoobrist 1. novembrini 2026 toimub Türi vallas taas perespordinädal. Koolivaheajal saab pere või sõpradega värskes õhus liikuda, sügisest loodust nautida ja kodukandi paiku avastada.

Tahame, et kodumäng oleks midagi enam kui lihtsalt võrkpallimäng, see peab olema sündmus. Väiksematele fännidele paneme üles kaks batuuti, kõlaritest kostub tantsumuusika ning silmailu pakuvad Kati spordiklubi tantsutüdrukud. Teadustajana on mängudel tegev legendaarne Veiko Valang. Kellel kõht vahepeal tühjaks läheb, sellele tuleb appi Pille kohvik, kust saab karastusjooke, burgereid ja pirukaid.

Aga see pole veel kõik! Sel hooajal käivitame IMspordi 500-eurose klassiväljakutse, millega tahame tuua Järvamaa koolinoori rohkem spordisaali, pakkuda neile võimalust kogeda päris võistlummängu atmosfääri ning kasvatada üheskoos tugevat võrkpallikultuuri.

Kooliklassid koguvad hooaja jooksul meie kodumängude külastusi ning märtsis 2027 loosime tingimused täitnud klasside seast välja kaks võitjasklassi, kes saavad kumbki 500 eurot. Kokku jagub Järvamaa kooliklassidele seega 1000 eurot. Võidusumma võib klass kasutada näiteks ühiseks väljasõiduks, klassiürituseks või mõneks muuks toredaks ettevõtmiseks. Täpsem info klassiväljakutse ja osalemistingimuste kohta jõuab koolidesse eraldi.

Suur aitäh kõigile meie toetajatele! Tänu teile rikastub kohalik spordi- ja kultuurielul pikkadel ning külmadel sügis- ja talvekuudel heatasemelise võrkpalliga.

Meie toetajad: Eesti Küte, Türi vald, Türi spordiklubide liit, Pigi-pada, Werk&Wood, HaloHouse, Estvarad, Pehme Sisustus, Väätsa Agro, Paide linn, Järva Rehvikeskus, Madhouse, Fitness Factory, Eesti kultuurkapital, Õige Magus, Fairmus, Akvile, Metsajõe puhkemaja ja 22 kraadi.

Nädala jooksul ootavad huvilisi orienteerumisrajad Kärus, Türil, Väätsal, Oisus ja Kabalas. Igal rajal on oma iseloom, nii et avastamisrõõmu jagub kõigile. Rajad sobivad nii kogenud orienteerujale kui ka neile, kes soovivad lihtsalt koos liikuda ja midagi uut proovida.

Rajakaardid saab alla laadida veebilehelt tskl.ee. Paberkaardi saab küsida kõigist viiest raamatukogust, kus see soovijatele kohapeal välja printitakse.

Vali sobiv päev ja koht, võta kaasa pere või sõbrad ning mine rajale! Pole tähtis, kas läbid raja tempokalt või rahulikult, oluline on liikuda ja koos aega veeta. Pärast rajal käimist saada tulemused e-posti aadressile tyrispordikool@gmail.com. Kõigi osalejate vahel loositakse välja auhindu ja kinkekaarte.

Pane kalendrisse kuupäevad 26.10–1.11.2026, vali sobiv rada ja tule liikuma!

Novembris ootavad uued väljakutsed

Liikumisrõõm ei lõpe perespordinädalaga. Novembris algab taas kilomeetrite kogumise kampaania, mille seekordne väljakutse on ujumine. Ujumisriided tasub seega valmis panna!

Nagu juba traditsiooniks saanud, toimub ka sel aastal isade-päeva seiklusmatk Türi linnas. Seiklushimulised võistkonnad on oodatud rajale 8. novembril kell 16, kogunemine Konesko Türi spordihoone ees. Pane kokku 1–5-liikmeline võistkond ja registreeri see aadressil tyrispordikool@gmail.com.

Sügisel jagub liikumist ja ühiseid seiklusi veel küllaga. Avasta Türi valda ja veeda aktiivselt aega lähedaste ja sõpradega!

ALLIKU VALD 160

160 AASTAT TAGASI ASUTATI ALLIKU VALD

Suures kohalike omavalitsuste tähistamise tuhinas ei tohiks me ära unustada sinse piirkonna omavalitsuse algust. 1856. aastal kinnitas Aleksander II talurahvaseaduse, mille kohaselt tuli talude maa mõisamaast eraldada ja kruntidesse mõõta, 1868. aastal keelati Eestimaa kubermangus teorent. Samal ajal hoogustus ka talude päriksostmine ja ühel hetkel osutuski mõeldamatuks, et vabad talumehed jäävad edaspidigi kohaliku maahärra ja mõisa eestkoste alla.

1866. aastast kaotasidki mõisnikud võimu vallakogukondade üle. Talupojad hakkasid ise valla asju korraldama alates maksude laekumise jälgimisest, hoolekandest kuni nekrutite võtmiseni. Siin meie piirkonnas oli üheks suuremaks vallaks Alliku vald, mille nimi tuli Türi-Alliku mõisa järgi. Küllap paljud on näinud ajaloolisi fotosid, kus rong ei saabugi Türi jaama vaid jaama nimeks on arusaamatus kirillitsas kirjutatud „Allenkjull“ ehk siis Alliku.

Väikeste mõisavaldade (Alliku, Mäeküla, Kärevere, Oisu, Tori) liitumise tulemusena 1893. aastal kujuneski ennekõike tänase Oisu piirkonna üldnimeks lõpuks Alliku vald. Kuigi tänaseks on Alliku nimi valla nimena unustusse vajunud, siis just Alliku vallana teati ja tunti seda piirkonda kuni 1938. aasta haldusreformini, kui see liideti Särevere vallaga. Miks on oluline meele pidada 2026. aasta lõpus oma 160. aastat tähistavat omavalitsust? Põhjus on tegelikult lihtne: sellest ajast on kohalikud vabad talupojad oma kogukondade elu ise kujundanud. Võib üsna kindlalt väita, et just see on alus, et 1918. aastal sai üldse tekkida Eesti Vabariik. Eestis välja kujunenud omavalitsuse traditsioonile ja inimestele, kes olid harjunud oma kogukonna elu korraldama alates haridusest kuni hoolekande ja kohtupidamiseni, sai rajada ka Eesti Vabariigi. Läheme nüüd Riigiarhiivi abiga tagasi 160 aasta tagusesse aega 13. detsembril 1866. aastal.

ALLIKU VALLA ALGUS 160 AASTAT TAGASI

Alliku vallavolikogu säilinud esimesest protokollist saab lugeda: „Alliku Kogukonna Ammetimeeste valitsemiseks ollid kokku tulnud sell 12. Dec 1866: Kohhapidajad 79 meest, ilmamaadeta meestest 9 meest, tallosulastest 5 meest, moisasullastest 3 meest“.

Teiseks volikogu koosolekuks 9. jaanuaril 1867 olid kohal juba nii „Mõisa Herra“, vastvalitud volikogu 10 liiget ja ka „Tallitaja“ Hans Idla. Esmalt luges mõisahärra „walla laeka rahha Wollimeeste“ kätte summas 1970 rubla ja 60 kopikat. Need aga andsid raha edasi talitaja Hans Idla kätte, kes siis selle tagasi „mõisa Herra kätte hoida pallus,

Seltskond Alliku vallamaja ees.

Alliku ühispiimatalituse hoone Oisu-Väljaotsal.

et omal parajad kohta ei olle. Raha kasti võtmed peavad agga Tallitaja ja tema abimehe käes seisma“. Samal volikogu koosolekul otsustati talitajale maksta aastas 10 rubla palka. Ja kuigi esimestele vallavolikogu protokollidele kirjutati suurem osa volikogu liikmetest alla üksnes kolm risti, siis üheks „seatuseks oli Herra hea nõu andmise peale“, et kõik üle 10 aasta koolilapsed iga põhjusega puudunud päeva eest 3 kopikat trahvi peavad maksma.

Nii läks Alliku vald käima. Kuigi algus oli päris konarlik ja see kajastus ka volikogu protokol-

lides, siis varsti kadusid allkirjade asemelt ristid. Magasiida vilja arutamise kõrval olid koolid üheks peamiseks teemaks. 1897. aastal oli Alliku vallas 2570 luterlast ja 60 vene õigeusklikku inimest.

Elu edenemise kohta annavad märku järgmised sündmused:

- 1895. aastal valmis uus Alliku vallamaja
- 1897. aastal asutati Retla külas terve vene Keisririigi esimene masinatarvitajate ühisus
- 1897. aastal taotleti Vene riigilt luba Retla, Oisu, Tännassilma, Äiamaa ja Tori vallakoolide ühen-

damist riiklikuks ministeeriumikooliks, mille tarbeks ehitati 1900. aastal Retlasse suur kahekordne telliskivihoone

ALLIKU VALD OMA KULDAJAL KUNI 1940. AASTANI

Alliku valla kuldajaks võib aga lugeda Eesti Vabariigi aega 1918-1940. Selleks ajaks oli vallas kujunenud välja tugev talumajandus ja tegutses arvukalt seltse ja ühinguid. 1935. aastal peeti Oisu pargis laulupidu, millest võttis osa üle 500 esineja. Toonastest ajalehtedest leiab koos laulupeo kirjeldusega ka ülevaate Alliku valla organisatsioonide kohta. 1935. aastal tegutses Allikul 23 registreeritud organisatsiooni. Neist oli „hariduslike“ sihtidel neli, riiklikke ülesandeid täitis kaks: kaitseliit ja naiskodukaitse, puhtalt majanduslike eesmärgi täitis 17 erinevat organisatsiooni.

Neist oli kahtlemata kõige tugevamaks Alliku piimaühing, kus tehtud või tunnistati 1937. aastal 15 piimaühingu võrdluses Järvamaa parimaks. Tolleaegset seltsi vedasid kaks omavahel sageli konkureerivat haridusseltsi: Retlas asuv rahvaraamatukogu selts ja Alliku haridusselts. Mõlemal oli oma laulukoor ja kultuurielu üheks keskseks vaidluseks kujunes uue rahvamaja asukoha vaidlus. Seda on kajastanud mitmed selleaegsed ajalehed üsna koomilise vägikaikaveona. Retla küla oli üks vanemaid ja tugevamaid külasid ja sealne selts nõudis rahvamaja ehitamist Retlasse. Alliku haridusseltsi soov oli rahvamaja ehitamine rohkem valla keskele vallamaja juurde.

Valla poliitilist elu juhtisid 1930ndatel põhiliselt Põllumeeste Kogude erakonda kuuluvad peremehed. Toonastest lehtedest leiab ka kirjeldusi 1930ndate vapside kihutuskooosolekust Äiamaa külas ja omavahelisi poliitilisi süüdistusi. Pikaajaliseks ja ühtlasi viimaseks vallavanemaks oli Raukla küla Reinu talu peremees Martin Vilibert (hilisema eestistatud nimega Märt Veso). See mees oli tegev peaaegu kõigis kohalikes seltsides ja ühingutes. Ühtlasi oli ta ka Põllumajanduskoja Türi konvendi esimees. Ka tema talu oli eeskujulikus korras majapidamine. Alliku viimase vallavanema saatust oli traagiline. Pärast haldusreformi 1938. aastal ja Alliku- Särevere valla ühinemist sai tast uue Särevere valla abivallavanem. Martin Vilibert hukati venelaste poolt 1941. aastal.

Alliku valla arengu peatas teine maailmasõda. Pärast sõda muutus kõik ja ajalukku kadus koos valla kadumisega ka sinse piirkonna kutsumine Allikuks. Omavalitsuslik staatus taastati alles 1991. aastal ja sedakorda juba Oisu vallana. Aga päris selge on, et me ei tohiks unustada neid mehi ja naisi, kelle tegevus on pannud aluse ka praegusele elule.

JAANUS MARRANDI
Türi vallavolikogu liige
Oisu vallavolikogu esimees 1993-2002

OISU VALD 35

Oisu vald (1991–2005) asus Järva maakonnas ning selle keskuseks oli Oisu alevik. Valla pindala oli 118,06 km² ja elanike arv 2000. aasta rahvaloenduse andmeil ligikaudu 1350 inimest (rahvastikuregistri andmetel seisuga 1.01.2006 endise valla külades kokku 926 elanikku). Vallas oli üks alevik ja 11 (Kärevere, Metsaküla, Mäeküla, Raukla, Retla, Rikassaare, Saareotsa, Taikse, Tännassilma, Väljaotsa, Äiamaa) küla.

Oisu vallal oli kasutusel ka oma lipp ja vapp, mis kinnitati 11. aprillil 1995. a. Lipu ja vapi kujundus oli rohelisel taustal kuldne viljapea ja kuldne ristikulehtlõikeline jalus. Nõukogude sümbolikalale iseloomulikult kujundatud viljapea viitas Estonia kolhoosile. Koos rohelise taustaga sümboliseeris viljapea põllumajanduse looduslähedust ning ristikulehtlõikeline jalus tähistas loomakasvatust. Lipu ja vapi kasutamine lõpetati peale valdade ühinemist 2005. a.

Oisu vallale anti omavalitsuslik staatus 19. detsembril 1991. Just sellel päeval 2026. aastal tähistanuks Oisu vald 35-aastapäeva. Oisu valla 14-aastase tegutsemisaja jooksul tehti ja saavutati mõndagi, mida tasub meenutada ja mitte unustada. Järgnevalt püüame kirja panna väikese läbilõike neist Oisu valla aastatest.

Nagu kõik saab kuskilt alguse, nii sai ka Oisu vald. Vallaks saamisele eelnevalt oli kohapeal riigi esindajaks Oisu küla rahvasaadikute nõukogu ja asjaajajaks Oisu küla rahvasaadikute nõukogu täitevkomitee.

Külanõukogust vallaks ja edasi

1989. aastal valiti Oisu küla rahvasaadikute nõukogu, kuhu kuulus 13 saadikut: Õie Ernits, Ants Kaiv, Peeter Kibe, Jüri Lai, Aivar Lõhmus, Villu Marrandi, Jaan Oja, Neeme Pihelgas, Aino Rajamets, Milvi Rehela, Vello Tammer, Ain Toomi, Aivo Väkrum.

Rahvasaadikute nõukogu esimeheks valiti Vello Tammer, kes asus tööle 1. veebruaril 1990 (selle ajani oli täitevkomitee esimees Milvi Rehela. 1990. aasta veebruarist alustas täitevkomitee sekretärina tööd Mare Jaanimäe (kuni veebruarini töötas Eda Lippur).

Eesti taasiseseisvumise ja oma riigi taastamisel toimusid kiired arengud üle kogu riigi. 1990. aasta märtsist tuli külanõukogu maa-avalitsuse alluvusest ära.

1991. aasta jaanuarist said valla alluvusse Oisu ja Taikse raamatukogud, Taikse kultuurimaja ja Oisu rahvamaja ning aasta lõpuks saadi Estonia ühismajandilt ka Oisu lasteaed. 1992. aastal andis Estonia vallale üle katlamajad (Taikse ja Meierei) ja Oisu tervisemaja.

Juba uue aasta alguses, 30. jaanuar 1992, sai rahvasaadikute nõukogust volikogu, täitevkomitee esimehest vallavanem ja täitevkomitee sekretärist vallasekretär. Oisu küla täitevkomitee saadeti laiali ja moodustati Oisu vallavalitsus (täitevorgan), mille koosseisu kuulusid vallavanem Vello Tammer, abivallavanem Tõnu Krais, vallasekretär Mare Jaanimäe, konstaabel Toomas Nerep, haridusnõunik Paul Poopuu, nõunik ehituse, loodusressursside kasutamise ja keskkonnakaitse küsimustes Toomas Marrandi, meditsiini esindaja Tiina Kaiv ja kultuuri esindaja Velli Leesmaa.

1992. aasta lõpuks oli vallavalitsuses tööl viis inimest – vallavanem, abivallavanem, vallasekretär, pearaamatupidaja, raamatupidaja-kassapidaja, osalise ajaga koristaja ja autojuht.

Eesti esimesed taasiseseisvumisjärgsed kohaliku omavalitsuse volikogude valimised toimusid 17. oktoobril 1993. aastal.

Oisu vallavolikogu valiti 13-liikmeline, volikogu esimeheks valiti Koit Teder. Peale tema tagasiastumist valiti uueks volikogu esimeheks Jaanus Marrandi. Volikogu juurde moodustati 7 komisjoni – revisjonikomisjon, tervishoiu- ja sotsiaalkomisjon, eelarve- ja majanduskomisjon, haridus-, kultuuri-, hariduse- ja välissuhete komisjon, ettevõtluse- ja eelarvekomisjon, maakomisjon, korrakaitse- ja alaealiste asjade komisjon, ehitus, energeetika ja kommunaalmajanduse komisjon.

Oisu vallavolikogu oli läbi aastate 13-liikmeline. Volikogus oli saadikuid, kes osutusid volikogusse valituks mitmel korral ning oli ka neid, kes olid volikogus vaid ühe koosseisu. Kokku kuulus Oisu volikogusse ligi nelikümmend inimest. Oli ka juhuseid, kus volikogusse ei kuulunud sinna algselt valitud saadikud vaid oli vaja määrata volikogu koosseisu asendusliikmed. Oisu vallas on olnud üks volikokku valitud saadik, kes pidi kohaliku volikogu tööst loobuma seoses asjaoluga, et ta nimetati Vabariigi Valitsuse koosseisus ministri kohale. Volikogu esimehed on olnud Koit Teder, Jaanus Marrandi, Ain Aasa.

Aasta 1994. Oisu kapell laulupeotule teekonnal.

1. september 1999. Retla kooli uute ruumide avamine. Linti lõikab direktor Paul Poopuu.

Oisu vallal oli neli vallavanemat: Vello Tammer (1992-1994), Enn Risthein (1994-1996), Aivar Lõhmus 1996-2000, Toomas Marrandi 2000-2005. Toomas Marrandi sai ka esimeseks ühinenud Türi valla vallavanemaks peale 2005. a kohalike omavalitsuste valimisi.

Oisu Valla Teataja

9. detsembril 1993 ilmus esimene Oisu valla oma leht Oisu Valla Teataja. Ideest teostuseni kulus pikk aasta. Lehes jagati infot vallavalitsuses ja volikogus toimunust, valla hallatavate asutuste (lasteaed, kool, kultuurimaja, raamatukogu) tegemistest, edastati elanikele olulist teavet. Vallalehe esimene toimetaja oli Liivi Pajur. Jaanuar-detsember 1996 oli lehe toimetajaks Janika Lehtmetts. Alates 1997. jaanuarist kuni 2005. aasta lõpuni pani lehte kokku Eda Lippur.

Oisu valla suurprojektid

Retla koolimaja juurdeehitust võib lugeda Oisu valla üheks suurimaks projektiks/ettevõtmiseks.

Koolimaja juurdeehitus jäi majanduslikult väga raskesse perioodi, kuid kõige kiuste seda tehti ja tehti, aga kahjuks lõpuni valmis ei ole seda tänaseni saadudki: 1998 anti käiku koolimaja juurdeehituse I etapp: 4 klassiruumi, õpetajate tuba, WC-d, koridorid ja ühendustrepid. 1999 võeti vastu koolimaja juurdeehituse II etapp: uutesse ruumidesse kolis raamatukogu, valmis Lasteaia tänavale peasissekäik, 2 klassiruumi, fuajee. 2002 – avati koolimaja juurdeehituse keldrikorrusel kooli uus söökla.

Peaminister Mart Laar annab 1994. aastal Valdu Välimäele autogrammi.

Oisu kapell laulupeotule teekonnal Avinurmes 1999.

Oisu raamatukogu uute ruumide avamine 1999. Vasakult Olev Kenk, Aivar Lõhmus, Jaanus Marrand, Heli Petrovits ja Eha Marrandi.

Oisu valla päevad 2001. Regionaalminister Toivo Asmer ja vallavolikogu esimees Jaanus Marrandi.

Keskonnainvesteeringute keskuse kaasrahastusega ehitati Oisu asula reoveepuhasti, Oisu aleviku pumpla, pargla ja survetrass, Taikeses korrastati pumbamaja, rekonstrueeriti trassid.

Sõprusvald

1992. aastal käis valla delegatsioon Soomes Inkoo vallas tutvumas valla tööga Soomemaal. Sõprusleping Inkoo vallaga allkirjastati 13. detsembril 1999.

Oisu vallas olid oma traditsioonilised üritused – laste lauluvõistlus „Oisu laululind“; tunnustati mastivimplitega valla kauneimaid maa-
kodusid ja ühiskondlikke hooneid (alates 2000); Oisu valla päevad;
Oisu luulepäev; Oisu valla külade spordimängud, mida korraldas
spordiklubi ESTO.

Valla suurim tööandja oli osaühing Estonia (endine kolhoos Estonia).

Oisu valla, Kabala valla, Türi valla ja Türi linna ühinemine Türi vallaks

2004. a augustikuus toimusid rahvaküsitlused selgitamaks rahva arvamust seoses ühinemisega. Kokku toimus perioodil 14. august kuni 23. augustini neli kohtumist erinevates valla piirkodades.

25. jaanuari 2005 otsusega kinnitas Oisu vallavolikogu Oisu valla, Kabala valla, Türi valla ja Türi linna ühinemiseks koostatud ühinemislepingu, mis esitati Järva maavanemale.

Juba järgmisel kuul moodustas volikogu ühinemisel moodustatava uue omavalitsusüksuse – Türi valla – volikogu valimisteks 16. oktoober 2005 valimisjaoskonnad.

Volikogu 29. septembri 2005 istungil kinnitati ühinemisel moodustatava uue omavalitsusüksuse – Türi valla – põhimäärus.

Kohalike omavalitsuste volikogude valimised 2005. aastal olid Oisu valla jaoks viimased, nendel valimistel valiti saadikuid juba ühinenud Türi valla volikokku. 2005. a aastal liideti Oisu vald koos Kabala valla, Türi valla ja Türi linnaga tänapäevaseks Türi vallaks. Haldus-territoriaalse korralduse muudatused Türi valla osas jõustusid peale valimistulemuste väljakuulutamist oktoobris 2005. Kabala valla, Oisu valla, Türi linna ja Türi valla ühinemise tulemusena moodustus Järva maakonnas territooriumiga 598,82 km² ja 11 629 elanikuga Türi vald.

Huvitavaid fakte Oisu vallast ja tema elanikest

Midagi erilist seoses Oisu valla ja tema elanikega:

Kui Paul Poopuu oli Retla kooli direktor, osales ta kaks korda üle 7000 m kõrgusi mäetippe alistanud alpinistide rühmas.

Kaks aastat on töötanud Retla koolis inglise keele õpetajana tuntud lauljatar Silvi Vrait.

Oisu vallas on sündinud ja eri aegadel õppinud kaks Eesti Vabariigi ministrit: Toivo Asmer ja Jaanus Marrandi.

Estonia kolhoos ehitas esimese majandina oma lastele koolimaja. Retla külas oli Eesti esimene rehepeksumasina tarvitajate ühistu. Toomas Marrandi osales koolipoisina A. Kruusemendi filmis „Kevade“, kus ta mängis mõisapoiste eestvedajat.

Oisu valla territooriumi läbis 10 kilomeetri ulatuses Balti kett.
Oisu Kapell on kolmel korda olnud laulupeo tule saatja rännakul
mööda Eestit.

Estonia kari lüpsis esimesena Eesti tuhandepealistest karjadest üle 8000 liitri piima aastas.

Iseseivaks külaks said taas 1999. a Mäeküla ja Rikassaare küla, 1. jaanuarist 2002. aastal eraldus Äiamaa külast Metsaküla.

ALLIKAS „OISU RAAMAT FAKTE JA MÄLESTUSI“ 2005

Oisu rahvamajas

OISU KULTUURI
ARENGU SELTS JA

Alliku vald
160

Oisu vald
35

Õhtut juhib
ANTS VÄLIMÄE

mtü OKAS
25

KONTSERT-AKTUS

28.novembril 2026 kell 17.00

Pärast aktust on kõik oodatud
TANTSUÕHTULE!

Toavi Otsus & The Wild Dogz
Tantsuks mängib
ansambel

Türi vald

ESTONIA
Osatühting

EESTI KULTUURKAPITAL

Türi
Kultuurikeskus

TÜRI RAAMATUKOGU

2. jaanuari hommikul 2006. langetasid kolm vallasekretäri ja lin-nasekretär Türi, Oisu ja Kabala valla ning Türi linna lipud. Pildil tõmbab Oisu valla lippu alla vallasekretär Mare Jaanimäe. FOTO: TIIT REINBERG

OKAS 25

Oisu Kultuuri ja Arengu Selts

Mittetulundusühing Oisu Kultuuri ja Arengu Selts (edaspidi tekstis OKAS) asutati Oisus 20. septembril 2001. Selts liitis füüsilisi isikuid vabatahtlikkuse alusel, et tegutseda heategevusliku ühendusena. Seltsi eesmärgiks oli ja on ka praegu Oisu ja selle ümbruse kogukonnaelu, kultuuri, traditsioonide ja kohaliku arengu toetamine. Seltsi tegevusvaldkonnaks on registreeritud piirkondliku ja kohaliku elu edendamine. Asutajaid oli kokku 20, juhatuses esimeheks sai Ants Mets. Praegu on seltsil liikmeid 38. Seltsi asutamise kohta on OKAS-e esimene juhataja Ants Mets kirjutanud Oisu valla Teataja 2001. a oktoobrikuu numbris nii:

„Milleks? Kultuuri tegemine, eriti maal, on enamjaolt isikliku initsiatiivi ja entusiasmi tulemus. Et midagi põnevat korda saata, on vaja palju tööd, eelkõige KOOSTÖÖD. Kus ükski jääb hätta, seal mitmekesi tuled toime. Teinekord piisab ka ühest toetavast kätepaarist, aga mitu on alati parem. Oma hämmastuseks olen märganud, kui palju andekaid, huvitavaid ja tarku inimesi ei leia endale rakendust. Neil oleks nii palju, mida jagada, aga kus ja kellele. Et leiaks üles õiged tegijad ja adressaadid, kes on huvitatud teadmiste ja oskuste vastuvõtmisest, ka muust haaravast ning põnevast klubilisest tegevusest, selleks koondasimegi huvilised seltsi. Meie arvates võiks seltsist saada ühendus, mis koordineerib ja organiseerib erinevat huvitegevust, üritusi ja muud sellist. Selts ühendab endas liikmeid piltlikult öeldes sünnist surmani.“

Seltsi eesvõttel on toimunud läbi aastate palju sündmusi, mitmed neist on kujunenud traditsiooniliseks.

Oisukandipäev toimub alati jaanilaupäeval. Päeval on kooli juures sportlik meelelahutuslik mõõduvõtmine ja õhtul rahvamaja poolt jaanipidu. Oisukandipäevad on järg kunagistele Oisu valla päevadele ja sel aastal toimus Oisukandipäev juba 17. korda. Alati on kavas üle kümne erineva ala sh näiteks jooksud, kausgushüpe, kuulitõuge, sopsuvõistlus, discgolf jt. Alati toimub osalejaterohke ümber Oisu jooks, mille võitjale antakse välja rändkarikas, kuhu graveeritakse jooksu võitjate nimed.

Perespordipäev toimus aastatel 2010-2017 koolimaja võimlas.

Kevadine **Hoolin kodukohast** on seotud ülemaailmse Teeme Ära kampaaniaga, esimene koduümbruse korrastamine toimus 2018. aastal. Kampaania eesmärk oli inimeste prügialaste käitumisharjumuste muutmine. Kutsusime inimesi hoolima endast ja oma kodukohast, et väljas liikudes korjata üles ka maha visatud prügi. Oisu alevikku paigaldati ajutised konteinerid, kuhu sai leitud prahi panna.

Oisukandi hoovipäev - esimene oli 2020. aastal, praeguseks on neid toimunud juba 6. Kõik Oisu piirkonna inimesed said avada oma hoovi. Ürituse formaat andis võimaluse kasutada oma fantaasiat ja pakkuda külastajatele just seda, mis kellelgi pähe tuli – kasvõi märki laskmist või karmoškade kontserti, enamasti on hoovis ka kodukohvik.

Traditsiooniliseks on muutunud **Vabariigi aastapäeva pidulik tähistamine** veebruaris. Lisaks mälestusüritusele Oisu pargis toimub alati ka rahvatk lähiküladesse – Retla, Väljaotsa, Äimaa, Saareotsa, Raukla. Peale matka saavad kõik pidupäevatorti ning vastata Jaanus Marrandi poolt koostatud viktoriiniküsimustele matkal nähtud piirkonna ajaloo kohta.

Kui 2021 Aganikufestivalil oli OKAS Oisu Rahva Oma Kohviku läbiviijaks, siis järgmisel aastal korraldasime juba ise suure kolmepäevase festivali, kuhu tulid esinema väga tuntud ansamblid. Festivalialal sai näha ajaloolisi põllumajandusmasinaid (rehepeksumasini jm), võitegu, proovida lehmalipsi, toimus koduleiva konkurss, oli põhunurk lastele. Edaspidi oleme teinud Aganiku hoovi hoovipäevadel.

OKASe toel on korraldatud Mäeküla ja Raukla jaaniõhtuid, Idla võimlemispäevi maakonna õpetajatele, advendiaja meisterdamist, ohutus- ja tehnikapäeva, vana aja mängude päeva, ajalooapäevi, sisustati Sumsari mängutuba ja noortetuba rahvamajas, aidati suurele tantsupeole mineval rahvatantsurühmal Helkur saada uued rahvarõivad. Projektidega on soetatud üksjagu inventari, mis on raamatukogus või rahvamajas kogukonna aktiivses kasutuses. Lisaks on projektide toel õpitud rahatarkust ning toetatud vanemaelisi huvitavate tegevuste leidmisel.

Seltsi eestvedamisel on kahel korral tehtud piirkonnale arengukava. Esimene kord 2008 ja teine kord 2025. OKAS on vedanud kahel korral allkirjade kogumise aktsiooni kergliiklustee toetuseks – 2014 ja 2017. Paraku pole siiani seda teed maantee äärde ehitatud. Kergliiklustee olulisust tuletas meelde ka 2026. aasta maikuus toimunud maanteeääre koristamise aktsioon. Lisaks püüdsime 2024. aastal tähelepanu juhtida ka meie kooli kahanevale laste arvule protestides avalikult koolidirektori ja valla suhtumise ja tegevuste vastu, kahjuks seegi algatus pole muutusi toonud.

2022 andis SA Järvamaa meile suure tunnustuse - MTÜ OKAS sai aasta parimaks vabaühenduseks maakonnas. 2025 olime samas kolme parima seas.

OKASele on head koostööpartnerid olnud läbi aegade Türi vald, Oisu rahvamaja, Oisu raamatukogu, Lõuna-Järvamaa koostöökoogu, Retla-Kabala kool, spordiklubi ESTO, Türi spordiklubide liit, AS KUMA, AS Väätsa Prügila, OÜ Estonia ja paljud teised piirkonna ettevõtjad ning eraisikud.

Oma tegemisi kajastab MTÜ OKAS kodulehel oisukant.ee ning FB lehtedel Oisu alevik ja Oisukandi rahvas.

Ajalooõhtud

Oisu raamatukogus

N 22.10 kl 18 • **ARHEOLOOG ANTS KRAUT**
Muinasaeg, põnevad leiud endise Oisu valla piirides

N 29.10 kl 18 • **TOOMAS NEREP**
Mäeküla, Taikse jt sealsete külade lood, kuidas elati Edasi kolhoosis

N 5.11 kl 18 • **VALDU VÄLMÄE**
Kärevere ajalugu ja Oisu valla tegemised

N 12.11 kl 18 • **JAANUS MARRANDI**
Alliku kohalik võim ja majandus sõjaeelse Eesti Vabariigi perioodil

Vabariigi aastapäeva tähistamine Oisus.

Oisukandipäev 2024. aastal.

Talgupäev
Hoolin koduko-
hast 2025.

TÄNAME KÕIKI, KES AITASID LISALEHEL VALMIDA: SILLE, LAURA, EDA, AIME, HELI, JAANUS, KRISTA JA KÕIKI TEISI OISUKANDI INIMESI, KES JAGASID LEHE JAOKS PILDIMATERJALI

Kui raamatukogus on kalender tihedalt tegemisi täis

Kui raamatukogus on kalender tihedalt tegemisi täis, on see hea märk – järelikult on inimestel põhjust kokku tulla. Türi valla raamatukogude juhatajana olen ametis olnud pisut vähem kui kaks kuud ning selle aja jooksul olen jõudnud veenduda, et meie raamatukogudes jagub nii tegutsemistahet ja häid ideid kui ka aktiivset kogukonda.

Minu teine töönaädal algas kohe meeleolukalt, kui lõbusa etenduse saatel pandi punkt suvelugemisele. Seal edasi järgnes riburada kohtumisi, ettevõtmisi ja sündmusi eri raamatukogudes. Tore on näha, et raamatukogu ei ole ainult koht, kuhu tulla raamatuid laenutama, vaid paik, kus saadakse kokku, jagatakse mõtteid, õpitakse midagi uut ja tehakse üheskoos midagi huvitavat.

Just seda mõtet kannavad ka tänavused raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus“, mis toimuvad 20.–30. oktoobrini üle Eesti. 2026. aasta teema „Raamatukogu kodanikuühiskonna võimendajana“ tuleb meelde, et raamatukogu roll ulatub palju kaugemale raamatute laenutamisest. Raamatukogu on kogukonna kohtumispaik, kus saavad kokku erinevad inimesed, ideed ja algatused, kus jagatakse teadmisi ja kogemusi ning sünnib koostöö, mis muudab kogukonna tugevamaks.

Türi valla raamatukogude sügisene programm näitab seda hästi. Oktoobris ja novembris on tulemas hulgaliselt kohtumisi ja ettevõtmisi nii lastele kui ka täiskasvanutele – näitustest ja luge-

mistegevustest koolituste, käsitööringide, ajalooõhtute ja kogukondlike kohtumisteni.

Tehisaru jõuab raamatukogudesse üle Eesti

Eesti Rahvusraamatukogu ning justiits- ja digiministeeriumi koostöös algab enam kui sajas raamatukogus tasuta tehisarukoolituste sari. Koolitused sobivad hästi sissejuhatuseks tehisaru maailma.

Töötubades saab praktiliselt proovida levinumaid tehisarutööriistu, õppida koostama paremaid viipasid ehk prompte ning kriitiliselt hindama tehisaru loodud sisu. Samuti räägitakse tehisaru võimalustest, riskidest ja turvalisest kasutamisest.

Türi raamatukogus toimuvad esimesed koolitused 6. ja 20. oktoobril kell 12–13 ning uusi aegu lisandub kuni 2027. aasta mai lõpuni. Koolitusi viib läbi Triinu Eplik. Lisaks toimuvad koolitused „Ütleme tehisarule tere“ Käru raamatukogus 24. oktoobril, 21. novembril ja 19. detsembril. Koolitusi viib läbi Tiia Tuisk. Väätsa raamatukogus toimuvad koolitused 14. oktoobril, 18. novembril ja 16. detsembril ning neid viib läbi Liina Orav.

On hea tõdeda, et meie raamatukogud aitavad inimestel muutuvas maailmas uusi teadmisi ja oskusi omandada ning toetavad teadlikku ja aktiivset osalemist ühiskonnaelus. Leia endale sobiv koolitus ja registreeru aadressil <https://digiriigiakadeemia.ee/teretehisaru/>.

Taas alustab tööd ka Oisu raamatuklubi. Oodatakse liituma uusi huvilisi. Täpsemat infot saab raamatukogust.

Eelolev sügis kulgeb Oisu piirkonna inimeste jaoks ajaloo lainel. Nimelt möödub 160 aastat omaaegse Alliku valla ja 35 aastat Oisu valla loomisest. Ka praegu tegutsev MTÜ Oisu Kultuuri ja Arengu Selts (MTÜ OKAS) tähistab 25. sünnipäeva.

Tegemist on kohaliku elu jaoks oluliste tähtpäevadega ning MTÜ OKAS on kavandanud nende tähistamiseks sündmuste sarja, millest neli temaatilist ajalooõhtut toimuvad Oisu raamatukogus. Kohaliku ajaloo tundmine aitab hoida sidet oma kodukoha ja inimestega ning raamatukogu on suurepärane paik nende lugude talletamiseks ja jagamiseks.

N, 22. oktoobril kell 18 tutvustab arheoloog Ants Kraut piirkonna muinasaega.

N, 29. oktoobril kell 18 pajatab Toomas Nerep lugusid Taikse piirkonna ajaloost.

N, 5. novembril kell 18 tutvustab Valdu Välimäe Kärevere ajalugu ja Oisu valla tegemisi.

N, 12. novembril kell 18 võtab Jaanus Marrandi jutuks lood sõjaeelsest Eestist ja Alliku vallast.

Järjest rohkem saab tõdeda, et raamatukogu on koht, kus inimesed saavad kokku, et õppida midagi uut, jagada oma teadmisi ja oskusi, tutvuda kodukoha looga, leida uusi tutvavaid või lihtsalt mõnusalt aega veeta – koostöö ja algatused hoiavad kogukonda elujõulisena.

Tänavuste raamatukogupäevade teema „Raamatukogu kodanikuühiskonna võimendajana“ võib esmapilgul kõlada suurelt, kuid tegelikult sünnibki tugev kogukond just sellistest väikestest ja igapäevastest kohtumistest. Iga lugemisring, koolitus, lastehommik, ajalooõhtu või ühine käsitöökohtumine annab põhjuse tulla kokku, vahetada mõtteid ja olla osa oma kogukonnast.

Seepärast ootame nii raamatukogupäevade ajal kui ka kogu sügise jooksul kõiki meie raamatukogudesse – osalema, kaasa mõtlema, uusi teadmisi saama ja teistega kohtuma.

Hoidke silma peal meie raamatukogude kodulehel ja sotsiaalmeedial, sest uusi sündmusi ja ettevõtmisi lisandub veel.

Kohtume raamatukogus!

Türi valla raamatukogude nimel
EVE RÕUK

Noorte Heaks ehk kuidas sünnib koostöö, millest võidab noor?

Türi vallas tehakse noorte heaks iga päev väga palju head. Õpetajad, noorsootöötajad, treenerid, huvihariduse juhendajad, sotsiaal- ja tervishoiuspetsialistid, politsei ning paljud teised toetavad noori oma igapäevases töös. Kõigil neil on ühine eesmärk: et noortel oleks hea kasvada, õppida ja areneda. Samas näeb igaüks neist noore elust vaid ühte osa. Kool märkab õppimist ja koolielu, treener noort spordisaalis, noorsootöötaja tema vaba aega, perearst tervisemuresid ning sotsiaalvaldkond olukordi, mis sageli teistele ei paista. Kõik need killud moodustavad kokku terviku, kuid ükski asutus ei näe seda tervikut üksi. Just sellest mõttest sündis Türi valla Noorte Heaks koostöömodeli arendusprotsess.

Me ei alustanud seda protsessi sellepärast, et Türi vallas oleks midagi halvasti. Vastupidi. Meil on palju häid inimesi, toimivaid koostöösuhteid ja noortele suunatud võimalusi. Aga hea koostöö ei tohiks sõltuda ainult sellest, et inimesed üksteist tunnevad. Kui me ei kujunda koostööd teadlikult, jääb see paratamatult sõltuma juhuslikest kontaktidest ja üksikute inimeste algatusest. Meie eesmärk on luua süsteem, mis toimib ka siis, kui inimesed vahetuvad.

See ei ole järjekordne projekt, mille tulemusel valmib üks dokument. Soovime koos kujundada praktilise koostöömodeli, mis aitab erinevatel valdkondadel teha omavahel veel paremat koostööd ning toetada noori terviklikumalt. Eesmärk on, et koostöö muutuks igapäevatöös selgemaks, kiiremaks ja lihtsamaks, et oleks lihtsam leida õige partner, jagada vastutust keerukamate olukordade lahendamisel ning kasutada paremini üksteise teadmisi ja võimalusi.

15. septembril kogunesid Türi noortekeskuses selle arendusprotsessi avakohtumisele 17 erineva asutuse esindajad. Esimese kohtumise eesmärk ei olnud veel lahendusi välja pakkuda. Kõigepealt oli oluline kuulata, mõista ja kaardistada. Mis meil juba hästi toimib? Kus tekivad koostöös tõrked? Millistes olukordades vajavad spetsialistid üksteise abi? Milliseid häid praktikaid tasub kindlasti hoida? Üks küsimus jäi eriti kõlama: „Millises olukorras vajad noore toetamiseks viimati teise asutuse tuge?“ See küsimus võtab tegelikult kogu arendusprotsessi mõtte hästi kokku. Ükski spetsialist ega ükski asutus ei saa olla kõiges ekspert. Küll aga on igal valdkonnal teadmised ja kogemused, mida teistel ei ole. Alles siis, kui need teadmised kokku panna, tekib tervik.

Kohtumisel arutasime ka seda mida võidab tugevamast koostööst noor, mida spetsialistid ja mida kogu omavalitsus. Soovime, et noor jõuaks kiiremini vajaliku toe või arenguvõimaluseni, spetsialistid oleks parem ülevaade partneritest ja teenustest ning keerukamate olukordade lahendamisel oleks vastutus selgemalt jagatud.

Järgmiste kuude jooksul toimuvad neli koosloomepäeva erinevates Türi valla haridus- ja noorteamistutes. Seal hakkame üheskoos kaardistama olulisemaid koostööolukordi, otsima praktilisi lahendusi ning neid võimalusel ka katsetama. Koostöömodel ei sünni kabinetivaikuses, see sünnib koos nende inimestega kes seda hiljem oma töös kasutama hakkavad. Selle protsessi suurim väärtus ei ole ainult valmiv koostöömodel. Sama oluline on see, et inimesed õpivad üksteist paremini tundma, mõistavad üksteise võimalusi ja loovad ühise arusaama sellest, kuidas noori veel paremini toetada. Arendusprotsess ise tugendab juba võrgustikku enne, kui valmib lõplik lahendus. Usun, et kõige suurem muutus ei sünni hetkel, kui märtsis valmib koostöömodel. See võib sündida palju varem - hetkel, kui õpetaja, treener, noorsootöötaja või mõni teine spetsialist teab täpselt, kellele helistada, sest ta ei pea enam keerulise olukorra jaoks üksi hakkama saama.

Noorte toetamine ei ole ühe inimese ega ühe asutuse ülesanne. See sünnib koostöös.

Türi valla Noorte Heaks koostöömodeli arendusprotsessi viib ellu Türi noortekeskus koostöös Hariduslaboriga. Arendusprotsess toimub haridus- ja noorteameti (HARNO) programmi Noorte Heaks raames ning on osa projektist „Noorsootöö meetmed noorte tööturule sisenemise toetamiseks ja NEET-staatuses noortele tugimeetmete pakkumiseks“.

Arendusprotsessi ajakava

- I koosloomepäev – 11. november 2026
- II koosloomepäev – 10. detsember 2026
- III koosloomepäev – 9. veebruar 2027
- IV koosloomepäev – 10. märts 2027

TEADE

Türi vallavalitsus teatab projekteerimistingimuste andmise avatud menetluse algatamisest Türi linnas Vabaduse tn 6b katastriüksusele (katastritunnus 83501:001:0160) elamu püstitamiseks. Projekteerimistingimuste andmise eelnõu ja sellega seotud materjalidega on võimalik tutvuda ajavahe- mikul 3.10.2026–18.10.2026 ehitisregistri keskkonnas (link valla veebilehel). Arvamusi eelnõu kohta on võimalik esitada avaliku väljapaneku jooksul ehitisregistri keskkonnas või vallavalitsus@tyri.ee.

Kohalikud ettevõtjad viivad oma tooted taaskord pealinna

Plaanide kohaselt toimub 10. oktoobril Tallinnas T1 keskuses järje- kordne Kesk-Eesti päev, kus Jõgevamaa ning Raplamaa ettevõtjate kõrval on oma toidu- ja käsitöötoodetega kohal ka paljud Järvamaa tootjad. Tegemist on nelja LEADER tegevusrühma poolt korral- datava elamusliku turundus- ja müügisündmusega, mis kannab pealkirja „Maa maitset ja meeled“. Kui samalaadse märtsikuus toimunud sündmuse peakorraldajaks oli Lõuna-Järvamaa koostöö- kogu, siis sel korral on peakorraldaja juhtohjad Jõgevamaa käes.

Üheks päevaks kohtuvad Tallinnas linn ja maa – otse, vahetult ja päriselt. Kella 11st 17ni saab tutvuda rohkem kui 30 Kesk-Eesti eheda tegijaga, kes tutvustavad oma paljusid tooteid, korraldavad degustee- rimisi ning räägivad lugusid. Kella 13-14ni rikastab aga päeva ja pakub vaheldust meeleolukas kultuuriprogramm Jõgevamaa esinejatelt.

Türi vallast osalevad juba teist korda alpapakavillast kudumeid ja tekke tootev Wile Alpaca Farm, kuivatatud puuvilju ja kodust pastillaad tootev Sūdamesnack ning käsitöömeister Imbi Karu ja tema Türi käsitöötuba. Uue osalejana liitub 10. oktoobril nendega juuretise- ja mahejahust valmistatud küpsetisi pakkuv Samliku Pekker. Lõuna-Järvamaa ettevõtjate nimekirjas on kaks ettevõtet veel - käsitööna valminud nahktooteid ja omanäolisi jalanõusid tootev Nahakunsti stuudio HELING ning Imaveres tegutsev toitlustusette- võtte MeosCatering, viimane neist esmakordselt.

Turundussündmuse eesmärk on näidata pealinlastele Kesk-Eesti ettevõtluse mitmekesisust, anda meie kohalikele tootjatele võimalus jõuda uute klientideni, kasvatada nende toodete ja teenuste tuntust ning tugevdada ettevõtjate vahelist koostööd. Vähem tähtis pole loomulikult ka võimalus suurendada kogu Kesk-Eesti tuntust.

„Maa maitset ja meeled“ on üks osa koostööprojektist „Kestlik Kesk-Eesti“, mille partneriteks on Lõuna-Järvamaa koostöökogu, Jõgevamaa koostöökoda, MTÜ Järva Arengu Partnerid ning Rap- lamaa partnerluskogu. Sündmust kaasrahastab Euroopa Liit.

Sündmus sobib peredele, teadlikule tarbijale ja kõigile huvilistele, kes hindavad kohalikku toitu, käsitööd, kvaliteeti ja ehtsaid lugusid. Tegemist ei ole lihtsalt müügipäevaga, see on maitsete, oskuste ja lugude kohtumispaik. Rohkem infot leiab „Maa maitset ja meeled“ Facebooki ürituse lehelt, aga ka tege- vusrühmade kodu- ja Fb lehtedelt.

RIINA TRUMM, Lõuna-Järvamaa koostöökogu tegevjuht

Kandideeri kogukonna eestvedaja stipendiumile!

12. septembrist kuni 11. oktoobrini 2026 saab esitada taotlusi kogukonna eestvedaja stipendiumile. Stipendiumi eesmärk on toetada kogukonna eestvedajate enesearengut ning selle kaudu tugevdada kogukondade elujõulisust, elanikkonnakaitset ja kriisivalmidust. Stipendiumile saab kandideerida kogukonna eestvedajast eraisik, kes soovib arendada oma teadmisi ja oskusi ning rakendada neid oma kogukonna heaks.

Stipendiumi suurus on kuni 5000 eurot. Stipendiumi saab kasu- tada näiteks koolitustel, kursustel, seminaridel, arenduspäevadel ja õppeviisidel osalemiseks, mikrokraadiõppeks ning muudeks põhjendatud enesearengut toetavateks tegevusteks. Taotleja peab kaasama mentori, kes toetab teda kogu arenguteekonna jooksul. Mentori tasu ei tule stipendiumist.

Kandideerimiseks tuleb koostada tegevuskava ning taotlusele lisada muu hulgas vähemalt viie kogukonnaliikme digiallkir- jastatud kaaskiri. Sellega kinnitavad kogukonnaliikmed, et nad on taotluse ja tegevuskavaga tutvunud ning peavad eestvedaja arengut ja kavandatud tegevusi kogukonna jaoks vajalikuks.

Stipendiumi suurus: kuni 5000 eurot

Taotluste esitamise tähtaeg: 11. oktoober 2026 kell 23.59

Stipendiumi kasutamise periood: 15. detsember 2026–15. september 2027. Kõik vajalikud juhendid, vormid ja hindamis- kriteeriumid leiab konkursi lehelt: www.kysk.ee/taotlejale

Taotluse esitamine: <https://toetused.kul.ee/>

Pilk vallavalitsuse töökorraldusele: mis toimib ja mida saab parandada?

Türi vallavolikogu revisjoniko- misjon viis läbi Türi vallava- litsuse kui ametiasutuse töökorralduse otstarbekuse kontrolli. Revisjoni eesmärk ei olnud otsida üksikuid eksimusi ega hinnata konkreetsete ametnike tööd, vaid küsida laiemalt: kas vallavalitsuse töö on korraldatud nii, nagu ühelt tänapäevaselt ja hästi juhitud omavalitsuselt võiks oodata?

Revisjoni üldine järeldus oli, et Türi vallavalitsuse töökorraldus on üldjoontes otstarbekas. See on oluline järeldus, kuid sõna „üldjoontes“ ei tohiks tähelepa- nuta jätta. Revisjoni käigus ilms- nes mitmeid probleeme, millest osa ei ole tekkinud eile ning mille lahendamiseks ei peaks enam ootama.

Üks selgemaid näiteid on ametijuhendite ja tegeliku töö erinevus. Aastate jooksul on ametnike ülesanded muutunud ja juurde on tulnud uusi kohus- tusi, kuid ametijuhendid ei ole alati nende muutustega kaasas käinud. See ei ole pelgalt vor- mistuslik küsimus. Ametijuhend peab andma selge vastuse, mille eest inimene vastutab, millised on tema ülesanded ja kes teda vajadusel asendab.

Kui tegelik töökorraldus ja ametlik tööjaotus hakka- vad elama erinevat elu, tekib organisatsioonis paratama- tult hall ala. Ülesandeid täide- takse küll ära, sest inimesed on kohusetundlikud ja teavad kogemusest, mida teha, kuid hästi juhitud organisatsioon ei tohiks toimida üksnes inimeste harjumuste, mälu ja hea tahte najal.

Sama puudutab asen- damist ja töökoormust. Eriti majandusosakonnas tuli välja olukordi, kus ühe töötaja puudumisel ei ole kõiki tema ülesandeid võimalik lihtsalt teisele inimesele üle anda. Mõnes valdkonnas on tead- mised ja vastutus koondunud liiga tugevalt ühe inimese kätte.

See on organisatsiooni jaoks selge risk. Töötaja peab saama minna puhkusele või vajadusel töölt eemal olla tead- misega, et vajalikud ülesanded ei jää selle tõttu seisma. Kui mingi oluline valdkond sõltub liiga palju ühest inimesest, ei ole küsimus selle inimese tub- liduses, vaid töökorralduses.

Seetõttu tegime vallava- litsusele ettepaneku analüüsida majandusosakonna töökoor-

must, tööjaotust ja struktuuri. Siin ei piisa minu hinnangul lihtsalt tõdemusest, et kõigil on palju tööd. Juhtimise üles- anne on hinnata, kas olemas- olevad ülesanded, inimesed ja vastutus on omavahel mõistli- kus tasakaalus ning vajadusel töö ümber korraldada.

Üks konkreetsemaid revis- joni järeldusi puudutab taristu- valdkonda. Praegu on teede, liikluskorralduse ja teiste taristuküsimustega seotud ülesanded jagatud vallava- litsuse ametiasutuse ja Türi halduse vahel. Selline jaotus ei ole komisjoni hinnangul enam piisavalt selge.

Probleem ei ole ainult selles, kes konkreetse töö ära teeb. Osa ülesandeid eeldab ametniku pädevust ning haldusotsuste tegemist. Vastutus peab asuma seal, kus on ka vastav pädevus.

Seetõttu tegime ettepaneku luua vallavalitsuse ametiasutuse koosseisu taristuspetsialisti ametikoht ja vähendada selle võrra Türi halduse koosseisu. Ettepaneku eesmärk ei ole suurendada kahe asutuse tööta- jate koguarvu, vaid korrastada vastutust. Vallaelaniku jaoks ei tohiks olla keeruline aru saada, kes tema küsimuse eest vastu- tab, ega peaks küsimus sõltuma sellest, millise asutuse uksele ta kõigepealt koputab.

Kriitilist tähelepanu vajab ka vallavalitsuse sisemine asja- ajamine. Revisjoni käigus tuli välja dubleerimist, sama info sisestamist erinevatesse süs- teemidesse ning dokumentide tarbetut edasi-tagasi liikumist.

Türi vallavolikogus 24. septembril

Vallavalitsus andis informatsiooni ja vastas volikogu küsimustele (Sulo Särkinen).

Volikogu komisjonide tööst andsid ülevaate komisjonide esi- mehed, kes soovisid sõna.

Urmas Kupp (Järvamaa ühistranspordikeskuse tegevdirektor) andis ülevaate Järvamaa ühistranspordikeskuse tegevusest ja tule- vikuvaatest (Mäo bussipeatuse arengutest, probleemidest ja plaa- nidest uue võimaliku terminalihoone mahutamisega planeeritud alale, kuludest ja omavalitsuste poolsest rahastusest, sõltumisest ka rongide graafiku muutustest ja etteveo vajadusest lähtuvalt jm)

Valla finantsjuht Aime Roosioja andis ülevaate 2026. aasta eelarve täitmisest ja 2027. aasta eelarvest rahastamiseks esitatud taotlustest.

Revisjonikomisjoni esimees Sten Perillus tutvustas Türi vallava-

üksikult võivad need tunduda väikeste ebamugavus- tena. Kui neid aga korrutada töötajate arvu ja terve aasta tööpäevadega, tähendab see arvestatavat hulka tööaega. Avalikus sektoris peame eriti tähelepanelikult küsima, kas ametniku aega kasutatakse sisu- liseks tööks või kulub osa sellest protsessidele, mille vajalikkust pole ammu üle vaadatud.

Ka sotsiaalosalakonnas leidis komisjon küsimusi, mis vaja- vad lahendamist. Sotsiaaltöö- tadjad tegelevad inimeste väga isiklike ja sageli keeruliste probleemidega. Sellise töö puhul ei ole konfidentsiaal- sust võimaldavad töötingi- mused mugavusküsimus, vaid elementaarne eeldus. Samuti ei tohiks alahinnata selle töö vaimset koormust. Seetõttu tegime ettepaneku hinnata nii töötingimusi kui ka regulaarse supervisiooni või muu pro- fessionaalse toe vajadust.

Revisjon tõi välja ka vajaduse süsteemsemalt kor- raldada uute töötajate sisse- elamist, arenguvestlusi ja asendamisi. Uue inimese tööle asumine ei tohiks sõltuda sellest, kui palju kolleegidel parajasti aega tema juhen- damiseks on. Samuti ei tohiks arenguvestlus olla formaal- sus, vaid juhtimise tööriist, mille kaudu saab rääkida töö- koormusest, eesmärkidest ja probleemidest enne, kui need suuremaks kasvavad.

Kõigi nende tähelepanekute juures on oluline öelda, et revis- joni käigus kohtasime palju

oma tööd tundvaid ja sellesse tõsiselt suhtuvaid inimesi. Just seetõttu oleks vale jätta töökor- ralduslikud probleemid tööta- jate endi lahendada. Kui süstee- mis on ebaselgus, dubleerimine või ebamõistlik tööjaotus, on selle korrastamine eelkõige juhtimise ülesanne.

Revisjonikomisjoni roll ei ole otsida võimalust öelda, et vallavalitsuses on kõik hal- vasti. Valla elanikul on õigus oodata, et tema maksuraha eest töötav organisatsioon vaatab oma töökorraldust kriitiliselt üle. „Oleme alati nii teinud“ ei saa olla põhjendus ebaefek- tiivse protsessi jätkamiseks ning „küll inimesed hakkama saavad“ ei saa asendada läbi- mõeldud töökorraldust.

Seetõttu on revisjoni kõige olulisem osa alles ees.

Komisjon seadis ameti- juhendite korrastamiseks ja taristuvallkonna ümberkorral- damiseks kuuekuulise tähtaja. Revisjonikomisjon peab jälgima, kas tehtud ettepanekud viiakse ka tegelikult ellu. Kontrollaktil on vähe väärtust, kui puudused pannakse küll kirja, kuid aasta pärast vaatavad meile vastu samad probleemid.

Türi vallavalitsus toimib, kuid toimimine üksi ei saa olla meie mõõdupuu. Küsimus peab olema selles, kas vald toimib võimalikult selgelt, tõhusalt ja mõistlikult ning kas maksu- maksja raha ja töötajate aega kasutatakse parimal võimalikul viisil.

STEN PERILLUS
revisjonikomisjoni esimees

litsuse kui ametiasutuse tegevuse otstarbekuse kontrolli tulemusi.

Toimus Türi valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2027- 2031 teine lugemine ehk muudatusettepanekute läbihääletamine (laekunud ettepanekud).

Toimus Järva maakonna arengustrateegiale 2035+ lisatud arengustrateegia tegevuskava I lugemine (muudetud SA Järvamaa ettepanekul).

Türi valla aukodanikuks valiti perearstikeskuse juht Toomas Tamm. Palju õnne!

Järgmine volikogu toimub 29. oktoobril kell 14 Türi vallamajas.

Hea vallakodanik, volikogu ülekanded on järelvaadatavad. Protokollid on avalikud ja konkreetsema huvi korral saab ka komis- jonides arutatuga tutvuda valla kodulehe kaudu.

VOLIKOGU ASEESIMEES AILI AVI

POLIITILINE ARVAMUSLUGU

Majandus on tuleviku võtmetegur

Viimase aja peamised elu kvaliteeti mõjutavad uudised on majanduse ja finantsvaldkonnast: inflatsioon, laenude kallinemine euribori tõusuga, kütuse kallinemine, maksud, kapitali liikumine. Majandus on muutunud nii oluliseks, et julgen väita: omavalitsuse elujõulisuse tulevikus määrab üha olulisemalt ettevõtluse elujõulisus.

Järgnevalt vaatame olukorda Türi vallas. Vahemikus 2020-2025. aastal kasvas üldine ettevõtete arv 8%, neist tegutsevate ettevõtete arv 6%, samal ajal maksumaksjate arv vähenes 3,6%. Sel perioodil vähenes FIE-de arv 22%, aktsiaseltside arv 21%, töusis aga OÜ-de arv 24%. OÜ-de arvu kasv ei tähenda iseenesest sama suurt majandusaktiivsuse kasvu, sest osaühinguid kasutatakse lisaks aktiivsele ettevõtlusele ka investeerimiseks, varade hoidmiseks ja valdusstruktuuride loomiseks.

Vaadates ettevõtteid töötajate arvu põhjal, võib täheldada aastatel 2020-2025 mikroettevõtete, s.o kuni 10 töötajat, kasvu 13%. Suuremate töötajate arvuga ettevõtete arvukus jäi praktiliselt samaks. Hoolimata mikroettevõtete kasvunumbrist ei saa

ANDRUS EENSOO
vallavolikogu liige
valimisliit Türi valla heaks

väita, et majanduslik aktiivsus on samas mahu suurenenud. Lisandunud ei ole suuremaid tööandjaid, vaid on loodud mikroettevõtteid, millest paljud on ühe-inimese OÜ-d. Kui vaadata keskmist maksumaksjate arvu ühe tegutseva ettevõtte kohta, on see perioodil 2020-2025 vähenenud 10%. See viitab sellele, et ettevõtete arvu kasv ei ole toonud kaasa samaväärset töökohtade kasvu. See on oluline signaal töötajatele: tasuva töökohta otsimisel tuleb oluliselt arvestada Türi vallas väljapoole ulatuva

tööturuga või ettevõtlusega alustamise võimalusega.

Piirkonna majandusliku tugevuse üks olulisi näitajaid on sinna tehtavate erakapitali investeeringute maht ja kapitali liikumise suund. Eriti kapitalimahukas tööstuses võib ühe uue töökohta loomisega kaasnev investeering ulatuda sadadesse tuhandetesse või isegi miljonitesse eurodesse, seetõttu on tänases majanduslikult dünaamilises keskkonnas kapitali suundumus väga oluline. Nooremate inimeste elukohavalikuid mõjutavad tõenäoliselt rohkem töövõimalused, palgatase ja eluaseme kättesaadavus. Kõigil neil teguritel on omakorda seos piirkonna majandusliku võimekusega.

Vaadates Türi vallas tegutsevat 20 suuremat ettevõtet tuleb täheldada, et kolmveerand neist kuulub Türi vallast väljaspool elavatele kodanikele või asub nende ettevõtete peakontor väljaspool Türi valda. See tähendab, et suurem osa Türi vallas loodud lisaväärtusest liigub omanike kaudu vallast välja. Teenitud kapitali tagasi investeerimine sõltub omanike nägemusest piirkonna majanduslikust

atraktiivsusest. Kas Türi vald on atraktiivne investeringutele?

Ettevõtluse olulisust ei eita ilmselt ükski omavalitsusjuht, kuid tegutsemine majanduse toetamiseks on erinev. Vaadates toimuvaid protsesse nagu rahvastiku ja sündide vähenemine, kapitali liikumine kasvavatesse investeerimiskeskondadesse või finants-kapitaliturule, võib ennustada tulevikus omavalitsuste vahelist väga pingelist konkureerimist elanikele ja ettevõtetele. Seetõttu panustavad omavalitsused ettevõtluse toetamisele: ettevõtlusinkubaatorid, ettevõtluskonsultandid, ettevõtlusalade loomine.

1. juulist 2026 sätestab kohaliku omavalitsuse korralduse seadus sõnaselgelt, et KOV-i eesmärk on muu hulgas edendada kohalikku ettevõtluskeskkonda ning tugevdada piirkondlikku konkurentsivõimet.

Türi vallavalitsus on võtnud seisukoha, et SA Järvamaa tegevusest piisab Türi vallas ettevõtluse edendamiseks.

Kas nii arvavad ka investorid ja ettevõtjad, seda on juba näidanud ja näitab ka edaspidi nende tegutsemine.

Üle Eesti tähistati maal elamise päeva

Selle aasta 19. septembril tähistati maal elamise päeva juba kaheksandat korda. Üritusel osales 25 valda, mis tutvustasid nendes piirkondades elamise rõõme, võimalusi ja kogukondade tegevusi. Järvamaalt osales programmis Järva vald ja tutvustamiseks valiti Peetri, Öötle, Kareda ja Esna piirkond.

2025. aasta seisuga elas asustuspiirkondades kokku 337 792 vähemalt 15-aastaselt elanikku. Veel 2015 oli maapiirkondade rändesaldo negatiivne, aga juba 2018. aastal hakkas väljaränne tasapisi pöörduma. Ka 2025. aastal jätkus viimase viie aasta trend ja maapiirkondadesse tuli keskmiselt inimesi juurde. Linnadest kolis maale 2311 inimest rohkem, kui ära läks. Statistikaameti andmete järgi kolis 2025-1 aastal maale elama 14 952 inimest. Maalt lahkus 13 486 inimest.

Maal elamise päev keskendub päriselule maapiirkonnas – kogukonnale, elukeskkonnale ja igapäevastele võimalustele. Päeva keskmes on inimesed ja kogukonnad, kes maal elavad ja tegutsevad ning oma elu ise kujundavad. Eesmärk on anda külastajale vahetu kogemus konkreetsest elukeskkonnast, toetada inimeste otsust maale elama tulla või sinna jääda, tugevdada kogukondade nähtavust ning aidata omavalitsustel tutvustada oma piirkonda tervikliku elukeskkonnana.

Osalemine annab võimaluse tutvustada oma valda kui toimiva elukeskkonnaga head elukohta; tuua kokku kogukonnad, ettevõtjad ja elanikud; kõnetada inimesi, kes otsivad uut elukohta või töövõimalust; tõsta valla nähtavust üleriigilises ühises turunduses. Lisaks sellele, et oodatakse osalema maavaldasid, antakse võimalus osaleda ka aktiivsetel kogukondadel, kuid tingimusel, et maal elamise päeval peab olema külastajal võimalus selle valla kohta, kus kogukond asub, saada järgmist infot: info kohaliku omavalitsuse oluliste teenuste kohta (lasteaiad, koolid, tervishoid, hoolekanne); ülevaade eluasemete kättesaadavusest; ülevaade tööandjatest ja töövõimalustest.

Seltsitegevuse- ja maaelukomisjon tegi Türi vallavalitsusele ettepaneku Türi vallal liituda Maal Elamise päeva programmiga. See annaks võimaluse tutvustada elu Türi vallas.

Türi vallas maal elamise päeva ei tähistatud. Küll said kõik huvilised käia 33. korda toimunud Tõrvaaugu metsa- ja matkapäeval.

FOTO: TEET REIER

Maal elamine on väärtus omaette. See on rahu ja avarus, lähedus loodusele, oma kogukond ja tunne, et kodu ei ole lihtsalt koht, vaid osa elust ja identiteedist. Maal on ruumi hingata, tegutseda, luua ja kasvada. Just väikestes paikades sünnivad suured teod ning tugevad kogukonnad. Hoiame ja väärtustame Eesti maapiirkondi, sest elu maal on midagi palju enam kui elukoht. See on elamise viis.

MARGE HIRTENTREU
Türi vallavolikogu seltsitegevus- ja maaelukomisjoni esimees

OLLY TERASPROFIILID

TERASKATUS   VIHMAVEESÜSTEEM   TURVATOOTED

RO TERASPROFIILID

Järvamaal: Ollly Terasprofiilid AS
Tallinna tn 20, Türi linn, 72211
kalle@olly.ee, telefon 5360 0757

Järva Rehvikeskus
Maakonna suurim rehvi- ja veljevalik!

- ✓ MAAKONNA SUURIM REHVIVALIK
- ✓ POES OLEMAS ÜLE 500 SUVEREHVI
- ✓ PROFESSIONAALNE REHVIVAHETUS JA
- ✓ REHVIDE HOOAJALINE HOIUSTAMINE

e-poes saad ostu sooritada järelmaksuga www.jarvarehvid.ee

SAILUN TRIANGLE YOKOHAMA HANKOOK

53 09 07 46   Viljandi 13, Türi

8. oktoober 2026 kell 13.00

**VÄÄRIKATE ÜLIKOOL
TÜRI KULTUURIKESKUSES**

„Kiiresti muutuv maailm ja kuidas seda mõista?“

ja

„Üksindus, häbi, tabu, lein.“

Lektor: KAIRE TALVISTE-BAIOCCO

/kliiniline gestaltpsühhoterapeut, traumaterapeut/

**Puurkaevud
Maaküte
Veesüsteemid
Biopuhastid
Septikud
Mahutid**

Puurvesi
PUURKAEVUD

KONTAKT
www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

Rati OÜ
ENERGIALAHENDUSED

SOOJUSPUMBAD ÕHK-, VESI-, MAA

Telefon: +372 518 3495
E-mail: ratienergia@gmail.com
rati.ee

Müük, paigaldus.
Hooldus, remont.
Märgpesu.

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

09. oktoober alates 10.00

TÜRI NOORTEKESKUSES
Etteregistreerimine (kell 9-16)

telefonil **5323 2454**

- kuivasilmatest
- silmarõhu mõõtmine
- optilised päikeseprillid

Kontroll 25€, prillistjale TASUTA

SÜNDMUSED

R 2.10 kell 10.30-15 Doonoripäev Türi kultuurikeskuses. Võta kaasa isikut tõendav dokument. Võimalusel broneeri vastuvõtuks aeg www.edoonor.ee Doonoriks sobid, kui: *oled 18-60-aastane, *kaalud rohkem kui 50 kg, *oled terve, puhanud ja söönud.

R 2.10 kell 19 Lõuna-Järvamaa mälumäng Türi kultuurikeskuses.
L 3.10 kell 11 Kodundusring KÄRU KATAD JA MEHED KA... ALUSTAVAD Kärü rahvamajas OMA TEIST HOOAEGA! Avame uue hooaja suure pauguga ja toome Kärusse ehtsa Baieri meeleolu- OKTOOBERFESTI KOKKUTULEKI! Kõik Kärü kogukonna elanikud, uued näod ja vanad sõbrad on sõdamest oodatud!

*Riietus: Oktoberfesti- hõnguline stiil (ruudulised särgid, traksid, kaabud jne) on väga teretunud!

*Anna oma tulekust kindlasti teada! Kontakt ja lisainfo: peakokk Katrin Laanemets (messenger). Osaluspanus 5€.

L 3.10 kell 12-15 Jüri Lina loeng „Maailm muutub üha ohtlikumaks“ kultuurikeskuse väikeses saalis. Sissepääs 15€. Jüri Lina on kogunud kokku andmed Rootsi valitsuse omavalitsemisest ja valedest, sealhulgas Estonia hukkumise kohta ja avaldanud need raamatus „Absurdistani nõukogude vabariik. Sotsialistlik katastroof Rootsis“, mille ta nüüd on jõudnud tõlkida eesti keelde, hoiatades sotsialistide kahepalgelse poliitika eest. Raamat läheb lähiajal trükki ja saab seejärel kättesaadavaks eesti lugejale. Jüri Lina tutvustab lühidalt ka oma esimest mängufilmi „Kilpla häving“.

P 4.10 kell 14 Lauluklubi uue, 15. hooaja esimene kokkusaamine Türi kultuurikeskuse kooriklassis. Teemaks on Raimond Valgre laulud. Lauluklubi eestvedajateks on Helle Maalman ja Astrid Fedoritš. Laulma on oodatud kõik huvilised, noodist lugemisoskus ei ole vajalik, tähtis on vaid laulurõõm!

E 5.10 kell 19 KINOÕHTU Kärü rahvamajas filmiga „MORTEN“ EST 2026

T 6.10 kell 19 Türi valla haridustöötajate tänuõhtu Türi kultuurikeskuses. Kutsetega.

K 7.10 kell 18.30-19.30 Gongid ja helikausid Türi kultuurikeskuses. Osaluspanus 20€, koos sõbraga ühele 18€. Võta kaasa lamamisasutus ja pleed. Palun kindlasti registreeruda! kaiakarjatse@gmail.com, tel 553 6006

K 7.10 kell 19 KINOÕHTU Kädva seltsimajas filmiga „MORTEN“ EST 2026.

N 8.10 kell 13 Väärikate ülikooli loengupäev Türi kultuurikeskuses. Lektor: KAIRE TALVISTE – BAIocco /kliiniline gestaltpsühhoterapeut, traumaterapeut/ Teemadeks „Kiiresti muutuv maailm ja kuidas seda mõista?“ ja „Üksindus, häbi, tabu, lein.“ Kohvipaus 3€. Võta kaasa oma tass!

N 8.10 kell 19 Rebecca Kontus Trio kontsert „Hymne à l'amour“ Türi kultuurikeskuses.

Rebecca Kontus (laul), Taavo Remmel (kontrabass) ja Tiit Kalluste (akordion) tõlgendavad armastatud Edith Piafi repertuaari uues ja vahetumas võtmes, tuues tuttavatesse lauludesse (värske) hapruse ja läheduse. See on õhtu täis Pariisi hingust, kirglikke meloodiaid ja ajatuid lugusid armastusest.

L 10.10 kell 17 KONTSERT „Karmoškad küla keskele kokkul“ Oisu rahvamajas.

Oisu rahvamajas leiab aset suur karmoškasõprade kohtumine ja õppepäev. Õpitubade juhendajad on Toomas Valk, Piret Aus, Ruti Enn, Rasmus Kadaja, Ülo Saaremõts ja Kadri Lepasson, kes jagavad teadmisi ja näitavad sõrmevigureid varavalgest õhtuni. Päev lõpetatakse avaliku kontserdiga, kus astuvad üles üksikmängijad, sõpruskonnad, kollektiivid ja pillimängupundid.

Saab tantsu ja tagaajamist! Sissepääs vaba annetust! Avatud puhvet (arveldamine sularahas)

L 10.10 kell 20-00.00 Tantsuõhtu Väätsa rahvamajas. Tantsuks mängib Toomas Krall. Peopilet on 15€

Info ja laudade broneerimine 5556 2601 (broneerimine vajalik), või kirjuta vaatsa.rahvamaja@tyri.ee. Laua meelepärasega katab igaüks ise.

K 14.10 kell 11 Piip ja Tuut Teater toob Türi kultuurikeskuse lavale südamliku ja lustaka koguperelavastuse „Taks, Dogi ja teised“, mis põhineb Kadri Hinrikuse armastatud „Taks ja Dogi“ lugudel.

„Taks, Dogi ja teised“ on südamlik ja koomiline lavastus suurimatest sõpradest, kes nii heas kui halvas on teineteisele toeks ja omavahel alati konte jagavad. Piletid hinnaga 18€ müügil Piletilevis, gruppitelimused alates 20 inimesest 15€/inimene, broneerimiseks kirjuta teater@piipjatuut.ee.

K 14.10 kell 13 Mälumänguklubi alustab Türi kultuurikeskuses uut hooaega.

Oodatud on 4-liikmelised võistkonnad, aga kedagi ei saadeta tagasi, kui liikmeid on 2-3 või erandkorras ka 5. Ka kohapeal saab võistkonna moodustada. Pärast mälumängu räägib Kaarel Aluoja seekord Türi linna ühest sümbolist – elulõngast – ning tema „maaletoojast“. Palume esimesel korral kõigil võistkondadel eelregistreerida kuni 10. oktoobrini: kriisiasirli@gmail.com. Võta kaasa osalustasu à 2.50 ja oma tass.

K 14.10 kell 19 KINOÕHTU Türi kultuurikeskuses filmiga „SEATAPP“ EST 2026. Piletid 6/5€.

Rohke musta huumoriga võrtsitatud filmis astub üles tõeline kodumaiste näitlejate paremik: Taavi Teplenkov, Egon Nuter, Külliki Saldre, Hendrik Toompere juunior, Andres Mähar, Mari Jürjens, Argo Aadli, Christopher Rajaveer, Aleksandr Bražnik, Andres Puustusmaa, Inga Salurand, Mairo Libba, Carita Vaikjärv, Joonas Terik, Haldja Semjonova

ja Marie Konsa. Alla 12 a mittesoovitav. Kestus 110 min.

R 16.10 kell 19 KINOÕHTU Oisu rahvamajas filmiga „SEATAPP“ EST 2026. Piletid 6/5€.

Eestimaa rahvamajade
nädal 19.-25. oktoober – NOORED JA KOGUKOND

E 19.10 Türi kultuurikeskusel külas Põlvamaa kultuuritöötajad.

E 19.10 kell 17.30 Vallavanema vastuvõtt valda sündinud beebidele ja nende vanematele Türi kultuurikeskuses (kutsetega).

E 19.10 kell 18 Noortebändide SÜNTAKS ja KESKÖÖPÄIKE kontsert-salvestus Väätsa rahvamajas. Tasuta.

E 19.10 kell 19 KINOÕHTU Kärü rahvamajas filmiga „SEATAPP“ EST 2026

T 20.10 kell 9.30 Väätsa rahvamajas on külas kirjanik Liis Sein. Liis Sein annab maailma edasi läbi lapse silmade niimoodi, et isegi täiskasvanud tajuvad seda suurema, helgema ja kirkama paigana. „Lastele hakkasin kirjutama siis, kui mul endal sündisid lapsed. Esimene raamatu idee tekkis elust enesest, kui vanemal tütrele Saarel oli üks väga suur mure – kuidas kasvada hästi ruttu suureks? Sellest sündiski minu esimene raamat ja nüüdseks on minult peaaegu igal aastal mõni lasteraamat ilmunud...“

Sündmus on TASUTA! Sündmuse eestvedaja on Väätsa raamatukogu.

T 20.10 kell 13 Türi Noortekeskus külas Türi kultuurikeskusel.

T 20.10 kell 18 KINOÕHTU Kabala rahvamajas filmiga „SEATAPP“ EST 2026. Piletid 6/5€.

T 20.10 kell 19 Kohta-Järve Gümnaasiumi noorteorkester Väätsa rahvamajas. Tule ja saa osa heast muusikast. Sündmus on tasuta!

K 21.10 kell 18 Kohtumiste kolmapäev Türi kultuurikeskuse kohvikus- külas on vibuperekond Lisell, Robin ja Maarika Jäätma.

K 21.10 kell 19 KINOÕHTU Kädva seltsimajas filmiga „SEATAPP“ EST 2026. Piletid 6/5€.

K 21.10 kell 19 Pajusi teater etendusega „Külm supp“ Oisu rahvamajas.

„Külm supp“ on perekonna lugu kahes vaatuses, kus kogunetakse ematallu jaanipäeva tähistama. Argine sagimine, naljad ja torked vahelduvad hetkedega, kus väljätlemata asjad hakkavad lõpuks kuuldavaks saama. Laval: Jutta Kallis, Aivar Natus, Ellen Paalits, Reigo Viks, Kätlin Visnapuu ja Simmo Laanemäe. Pool tundi enne etenduse algust esitab rahvalikke viise ja pillilugusid Aivar Natus Teppo tüüpi lõõtsal. Piletid: Fientas 10€/12€ ja kohapeal 12€/15€

AVATUD KOHVIK, ARVELDAMINE SULARAHAS

N 22.10 kell 14 Lastedisko Kabala rahvamajas. Oodatud kõik lapsed lastaiaast koolini, tule ja tantsi kasvõi paigast naba! Pidu on tasuta.

N 22.10 kell 19 Türi valla 9. aastapäeva kontsert-aktus Türi kultuurikeskuses. Tunnustame HÕBEDASTE ja KULDSETE AUMÄRKIDE saajaid ning kuulutame välja Türi valla AUKODANIKU 2026! Kõik on lahkelt oodatud!

R 23.10 kell 20 Lõikuspidu ansambliga Kondor Kabala rahvamajas. Traditsioonilisel Kabala lõikuspeol on sel korral tantsumuusikaga rahvamaja laval AIN ARULA ühemehe ansambel KONDOR. Mõnusa maks olemiseks broneeri laud ja kata see omale meelepärasega! Pilet 10€, müügil sularahas kohapeal. Info tel: 5300 3987 või [andra.kultuur@tyri.ee](mailto:kultuur@tyri.ee)

R 23.10 kell 19 LEMBE LOKK - Tribuut Leonard Cohenile Türi kultuurikeskuses. Secret Chords on lauljatar Lembe Lokki tribuut Leonard Cohenile. Projekt sai alguse 2017. aasta novembris Coheni

esimese surma-aastapäeva puhuks ja tuuritab juba üheksandat aastat edukalt nii Prantsusmaal kui mujal Euroopas. Omapärased arranžeringud, mis kolme muusiku (basskitarrist François Puyalto ja klarnetist Michel Schick, laulja Lembe Lokk) koostöö tulemusena sünnivad on ühtaegu ambitsioonikad ja ülitundlikud. Piletid müügil SVIBYS Täispilet 20.90€, sooduspilet 17.90€.

P 25.10 kell 12 Väätsa rahvamaja, Väätsa raamatukogu ja Väätsa noortetuba kutsuvad sind LASTEHOMMIKULE! Tulge kogu perega ja paneme üheskoos punkti Eestimaa Rahvamajade nädalale 2026, mis on sel aastal pühendatud just lastele ja noortele! Loeme raamatuid, kokkame, mängime, naerame, veedame koos mõnusa pärastlõuna. Hüpata saab ka batuudil! SÜNDMUS ON TASUTA.

(Rahvamajade nädala sündmuste info täieneb, jälgige reklaamil!)

K 28.10 kell 19 Rakvere Teatri etendus „Kramer Krameri vastu“ Türi kultuurikeskuses. Piletid: 24€. Soodushinnad: 12-21€. Piletid müügil Piletimaailmas ja Türi kultuurikeskuses.

K 28.10 kell 19 KINOKLUBI kokkusaamine Oisu rahvamajas- „Musta pori näkku“ EST 2026. Piletid 6/5€.

N 29.10 kell 19 Jazzliit ja Türi kultuurikeskus LIVE | Sofia Rubina „Soul for My People“.

Sofia Rubina – vokaal, Artis Boris – klahvpillid, Kaarel Liiv – bass, Jaan Jaanson – kitarr, Dmitri Nikolajevski – trummid. Piletid Piletilevis ja Türi kultuurikeskuses eelmüügist 10€, samal päeval 12€.

R 30.10 kell 18 Halloweeni tähistamine Oisu rahvamajas.

NÄITUSED

Kuni 16.10 Grupinäitus- Kaisa Puustak, Illimar Paul, Mari Roosvalt ja Marje Üksine Türi kultuurikeskuse galeriis.

Alates 23.10 Kristjan Männa ja Jan Raudsepa kunstikogust näitus „EESTI KUNST II“ galeriis.

Kuni 17.10 Dmitri Kotjuhi fotonäitus „Seljaga lava poole“ Türi kultuurikeskuse klaassaaalis.

Kuni 14.11 Merle Ambre akvarellinäitus „Mälumaastikud“ Türi kultuurikeskuse fuajees.

29.10- 30.11 Sven-Erik Stamberg ja Margus Tiitsmaa näitus „Assam-blaaž, postamblaaž ja kollaaž“ Türi kultuurikeskuse klaassaaalis.

Näitused Türi muuseumis:

• Türi linn 100

• Sada aastat sada lugu - Türi Raadisaatejaama lugu.

SPORDISÜNDMUSED

R, 2.10 kell 16 – Heitjate mitmevõistlus Türi staadionil.

R, 2.10 kell 19 – Lõuna-Järvamaa lahtine mälumängu seeriavõistlus I etapp Türi kultuurikeskuses.

P, 4.10 kell 12 – Türi Ganvix JK vs JK Loo Türi staadionil.

P, 4.10 kell 16 – Esiliiga võrkpallimäng IMsport/Türi SK vs EMÜ Konesko Türi spordihoones.

T, 6.10 kell 19 – Oled oodatud JOOGASSE Oisu rahvamajal

K, 7.10 kell 16 – /M. Pirksaare/Türi Tehisjärve jooks, liikumissarja 8. Järvamaa Järvede jooksude 11. etapp, Türi tehisjärv.

N, 8.10 kell 18 – Türi Sörk, Konesko Türi spordihoone.

L, 10.10 kell 10 – Eesti noorte seeriavõistlus „Nublust Nabiks“ Konesko Türi spordihoones.

N, 15.10 kell 18 – Türi Sörk, Konesko Türi spordihoone.

N, 22.10 kell 18 – Türi Sörk, Konesko Türi spordihoone.

L, 24.10 kell 11 – Kabala perespordipäev Kabala spordihoones.

L, 24.10 kell 13 – Jüri Lossmanni mälestustahvli avamine Kabalas, Kabala spordihoone.

E, 26.10 kell 9 – Türi valla perespordinädal Türil.

K, 28.10 kell 18 – Järvamaa MV võistkondlikus bridžis Türil.

N, 29.10 kell 18 – Türi Sörk, Konesko Türi spordihoone.

R, 30.10 kell 19.30 – Esiliiga võrkpallimäng IMsport/Türi SK vs Tartu vald Konesko Türi spordihoones.

Kalendris võib esineda muudatusi - jälgige Türi Spordiklubi spordikalendrit: tskl.ee/spordikalender

VANA JA UUS

Teetööd Türil Viljandi tänaval. Käsil on parasjagu asfaldi panek. Ega muud keerulist töö juures polnudki, kui katel tuli puudega kuumaks kütta, kuum pigi teele valada, seejärel killustik peale ja ootevalmis naisterahvad ajasid selle luudadega ühtlaselt laiali. Teeäärsed pärnapuud on veel nii väikesed, et ei paista õieti väljagi. FOTO RENE VILJATI KOGUST

Türi linna heakorrale pandi suurt rõhku eriti käesoleval aastal, sest linnaõiguse saamisest möödus täpselt sada aastat. Teetööd Vabriku tänaval. Kvaliteetse töö tarbeks vurasid kohale Volvo võimsad masinad ja pilt ütleb kõik. FOTO: RENE VILJAT

VESTLUSÕHTUTE SARI
TÜRI KULTUURIKESKUSE KOHVIKUS

Kohtumiste kolmapäevad

21. oktoobril kell 18–19.30

Jäätmade vibuperekond

Robin, Lisell ja Maarika Jäätma

Vestlust juhib Teet Reier

Kohtumisi toetab:

TÜRI-ALLIKU KÜTTEKONTOR

MÜÜA LÕHUTUD LEPAPUID

MÜÜGIL 25-60cm

KASEBRIKETT

Tel. 51 66 305

UUED KODANIKUD

KENNERTH, SÄSILI, MIA-LY, ITI, LEONHARD

KoldeTuli

www.koldetuli.ee

Kütteklotsid (puisteruum) märg	29 €/rm
Küttepinnud märg (~2,5 rm/pakk)	59 €/pakk
Halupuu lepp 50 cm märg	59 €/rm
Halupuu lepp 30 cm märg	64 €/rm
Lepp 24L kohvris (al 12 kohvrst, e-poest)	3,72 €/kohver
Kask 24L kohvris (al 12 kohvrst, e-poest)	4,09 €/kohver
Lepp 24L kohvris (60 kohvrit, tasuta vedu)	260,40 €/alus
Kask 24L kohvris (60 kohvrit, tasuta vedu)	282,72 €/alus

Hinnale lisandub transpordikulu.

Nüüd ka e-pood, kus järel - ja osamakse võimalus.

Tel 516 0288 Türil

TÜRI MUUSEUM VÕTAB TÖÖLE MUUSEUMIPEDAGOOGI (0,5 ametikohta)

TÖÖ KIRJELDUS

- Haridusprogrammide ja ekskursioonide ettevalmistamine ja läbiviimine;
- õppematerjalide koostamine ja ettevalmistamine (esitlused, töölehed, esemelised materjalid, töötubade materjalid jms.);
- osalemine muuseumi ürituste ja näituste korraldamises;
- fondiesemete arvele võtmine ja osalemine muuseumimaterjalide kogumistöös.

KANDIDAADILT OOTAME

- Huvi ajaloo ja muuseumitöö vastu;
- projektijuhtimiskogemust;
- laste ja noortega töötamise kogemust;
- väga head suhtlemisoskust ja koostöövalmidust;
- algatusvõimet ja ettevõtlikkust

PAKUME

- Huvitavat ja vaheldusrikast tööd;
- meeldivat kollektiivi;
- kaasaegset ja loominguilist töökeskkonda;
- koolitus- ja arenguvõimalusi;

LISAINFO

Kandideerimiseks palume esitada järgmised dokumendid:

- CV;
- motivatsioonikiri

Kandideeri hiljemalt **15.10.2026**. Tööle asumine esimesel võimalusel. Sooviavaldus saata aadressile muuseum@tyri.ee. Lisainfo: Erika Jaanhold tel. 53434513.

ÕHKSOOJUSPUMPADE MÜÜK PAIGALDUS HOOLDUS

5184429

INVESTER OÜ

MÜÜME 6 ja 8 mm KÜTTEGRAANULIT

VÄGA SOODSA HINNAGA!

LISAINFO TEL. 510 5565

510 5565

INVESTER OÜ

SISE JA VÄLISVOODRILAUDAD ALATES 6€/m²

510 5565

Türi Rahvaleht

Türi, Hariduse 3, 72213, Järvamaa Tel: 513 3385 E-post: teet.reier@tyri.ee

Tegevtoimetaja: Teet Reier
Korrektor: Kerli Rhede
Küljendaja: Teet Reier
Raamatupidaja: Signe Tõotsu

Trükkija: AS Kroonpress
Levitaja: Omniva
Väljaandja: Türi Arengu Sihtasutus

Türi Rahvaleht tuleb iga kuu alguses kõikidesse Türi valla postkastidesse tasuta. Alates ilmunispäevast on leht loetav digitaalselt ka Türi valla kodulehel www.tyri.ee. Trükiarv on 5800 ja lugejaid u 11 000.

Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt toimetuses või e-posti teel teet.reier@tyri.ee

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID JA KOOLILÕPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF RENÉ VILJAT

Tel 525 8325 reneveriljat@gmail.com

FEKAALIVEDU VÄLIKÄIMLATE RENT TRANSPORDITEENUS

tel. +372 452 2002 e-mail: agri@speq.ee www.fekaaliabi.ee www.speqagri.ee

Kogun kinniseid suitsupakke ja tuletikkude suveniirkomplekte 5394 1491

Eterniit, plekkprofiil katusetööd. Puitfassaadide soojustamine ja viimistlus. Kortermaja trepikodade renoveerimine. www.miltongrupp.ee 5352 9476

Ale talu müüb nisu ja otra. Koit Teder 515 3808

Korstnapühkija Kalev. Helista 552 2759

Ehitiste seadustamine, kasutus- ja ehitusload ja muud teenused. Kirjutage või helistage core-teloy@gmail.com 5814 2386

- metsa- ja põllumaa ost
- kasvava metsa ost-müük
- metsamaterjali transport
- metsa ülestöötamine
- võsaraie ja kokkuvedu
- kallurveod, kopateenus
- metsatehnika treilerveod
- saematerjali müük
- küttepuid müük

Mäekalda tn 2, Türi linn, Türi vald, 72213 Järva maakond
kolmestar@kolmestar.ee • Tel 503 5585 • www.kolmestar.ee

ÜÜRILE ANDA TÜRIL NÜÜDISAEGNE KÕETAV LAOPIND

Alates 130 m² kuni 1500 m² koos laoriulite, elektritõstukite, kaamerate, signalisatsiooni jm vajalikuga. Mugav ligipääs veokitele. Pakume kaupade hoiustamise laoteenust. Koos laopinnaga võimalus üürida ka kontoripinda

OÜ Kolmestar • Tel 501 5328

SEOSSES ETTEVÕTTE KIIRE KASVUGA, AVAME UUSI TÖÖKOHTI NING OOTAME OMA MEESKONNAGA LIITUMA ERINEVAID METALLITÖÖ TEGIJAJD!

CNC- frees- ja treipingi operaatoreid
painutuspressi operaatoreid
laserlõikepingi operaatoreid
MIG/ MAG- keevitusroboti operaatoreid
metallidetailide korjajaid - sorteerijaid - puhastajaid
märkija - puurijat

PAKUME töökohta Paides, soodsat töölõunat, tasuta jõusaali kasutamist
Paide Masinatehase Spordihallis ja ettevõttesisesed arenguvõimalusi!

Saada oma CV aadressile: personal@pmt.ee ja (märgi juurde ametikoht, kuhu kandideerid)!

Lisainfo numbril **+372 5381 1595**

Töopakumised on aktiivsed kuni sobivate inimeste leidmiseni - kandideeri kohe!

PMT OÜ, Tööstuse 9, Paide, Järvamaa.

Koduleht: www.pmt.ee Omatooted: www.humus.ee

Türi Perepesa

PSÜHHOLOOGILINE NÕUSTAMINE

Professionaalne tugi lapsevanematele ja peredele keerulisemate murede ning küsimuste korral.

PEREKOOL

Teadmised ja tugi lapseootuseks, sünnituseks ning eluks koos beebiga.

AVATUD MÄNGUTUBA

Perepesa süda – mõnus koht 0–7-aastastele lastele koos vanema või hoidjaga.

EMPSIDE KLUBI

Kord kuus aeg emadele. Uued teadmised, põnevad tegevused ja mõnus seltskond.

VÄIKELASTE LAULU- JA MÄNGURING

Laulame, tantsime, mängime pilli ja avastame koos muusikamaailma.

BEEBIDE JA VÄIKELASTE VÕIMLEMINE

Eakohased harjutused, mängud ja liikumisrõõm lapsele koos vanemaga.

BEEBIDE HOMMIKURING

Mõnus ja rahulik aeg beebiga. Õpime lihtsaid massaaživõtteid, võtame aja maha ja naudime koosolemise hetki.

ÜRITUSED JA TÖÖTOAD

Põnevad sündmused, töötöad ja ühised tegemised kogu perele.

PAPSIDE KLUBI

Kord kuus aeg papsidele. Ägedad tegevused, kogemuste jagamine ja meeste jutud.

BEEBIVANEMATE VESTLUSRING

Teadmised, kogemused ja tugi beebi esimeseks eluaastaks.

LASTEVANEMATE KOOLITUSED JA JUTURINGID

- Gordoni suhtlustreening
- Imeliste aastate koolitus
- Triple P
- Teised vanemlust toetavad koolitused ja juturingid.

PSÜHHOTERAPEUTILINE MUUSIKATERAAPIA

Muusika abil oma tunnete ja sisemaailma paremaks mõistmiseks.

↑ Külasta meie kodulehte!

TUNNETEKESKNE PAARITERAAPIA

Tugi paaridele läheduse, usalduse ja turvatunde tugevdamiseks.

LAPSEHOIUTEENUS

Sina osaled, meie hoiame! Perepesa teenuste ajal on lapsehoid tasuta.

Tallinna tn 1a, Türi

5301 5313

tyri@perepesa.ee

Türi Perepesa

www.perepesa.ee

